

Takva

EN
HAYIRLI
AZIK
Takva

Mart 2025
51. Sayı

Evlilikte Erkeğin Sorumlulukları

Bilal Özbuğday

**Evlilikte Erkeğin
Sorumlulukları**
Bilal Özbuğday

04

**Sütün Oluşumu:
İlahi Kudretin Bir Delili**
Ayşe Ebrar

10

Büyük Fitneler Kapıda...!
Burak Gültepe

16

23

**Kur'an'da Kıyamet Tasviri:
Tekvir Suresi**
Salih Bağırçan

Nasihatımız Var

**Allah Yolunda
Kardeşler Edinin!**
Muhammed Fırat

28

32

**Oruç Ahkâmına Dair
Soru ve Cevaplar**
Hüseyin Oral

37

Otonom Araçlar
Burak Eryılmaz

41

Ayın Kitabı

Ramazan Azığı
İbrahim Gadbay

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

İslam dini bizlere vasat bir ümmet olduğumuzu haber vererek işlerimizde sürekli itidalli olmayı nasihat etmektedir. Orta halli ve itidalli olmak insan ilişkilerinde, evlilikte ise özellikle mühimdir. Bu ayki yazımızda ise erkekler açısından bu konuyu ifade etmeye çalışacağız.

Süt mucizesi, kâinat kitabının en hayret verici ayetlerinden biridir. Fakat bu mucize, o kadar doğal bir şekilde meydana gelir ve bu besin öylesine zahmetsizce elimize geçer ki bizler, onun ne şekilde yaratıldığını düşünmez ve onun Rabbimizin kevnî bir ayeti olduğunu bilmeyiz. Bu yazımızda inşallah Rabbimizin bize vermiş olduğu nimetlerden birisi olan sütün mucizevi yönlerine değinmeye çalıştık.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil alemin...

Editor

Evlilikte Erkeğin Sorumlulukları

Bilal Özbuğday

İslam dini bizlere vasat bir ümmet olduğumuzu haber vererek işlerimizde sürekli itidalli olmayı nasihat etmektedir. Orta halli ve itidalli olmak insan ilişkilerinde, evlilikte ise özellikle mühimdir. Bir önceki yazımızda kadınların cahiliyeden kötü etkilenmesinin ve İslama uygun düşmeyen anlayışlarına değinmeye çalıştık. Bu ayki yazımızda ise erkekler açısından bu konuyu ifade etmeye çalışacağız.

Birçok akım ve anlayış etkiye bir tepki olarak ortaya çıkmaktadır. Erkeklerin kadınlarına ilişkilerinde itidalli olmayıp toplumsal olarak bir dönem yanlış davranışlarına ve haddi aşmalarının neticesinde buna tepki olarak başka bir anlayış ortaya çıkmıştır. Bu anlayış kadın haklarını savunma adına kadını, şeriatın belirttiği yerden daha da sözde yücelterek aslında hem erkeğe karşı hem de kadına karşı zulmün ortaya çıkmasına sebep olmaktadır.

Aslında kadın haklarını savunma adına ortaya çıkan akım erkeklerin ilk olarak haddi aşmalarından kaynaklı olarak ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Dolayısıyla evlilikte erkekler şeriat ölçüsü ile orta halli olmadığında, itidali yakalayamadığında sürekli fitratlarında, hayatlarında ve ilişkilerinde sorunlar ortaya çıkacaktır.

Erkekler kadınlara şeriat nazarıyla haklarını verip, sorumluluklarını yerine getirdiklerinde kadınları savunmak adına herhangi bir ölçü ortaya konulmaya çalışılmayacak sadece şeriatın nazarıyla kadının hakkı verilmeye çalışılacaktır. Ancak erkek bunu yapmayıp bir de üstüne zulmettiğinde, kadına bir köle misali yaklaştığında kadının hakkını savunmak adına kadın haklarında aşırılık yani şeriatın belirlediğinin üstüne çıkılacaktır.

Şu an ne kadar kadınların cahiliyeden etkilenecek kocalarına göstermeleri gereken anlayışların bozulduğundan bahsetmek mümkünse erkekler içinde aynı şekilde bu husus geçerlidir. Erkeklerde kadınlarına davranma noktasında sorumluluklarını ihmal etmekte ve cahiliyeden etkilenecek hareket etmektedirler.

Örneğin erkekler kadınlarını evlerde bir birey olarak görmemekte ve hesap etmemektedirler. Ev ile ilgili ya da çocuklar ile ilgili bir karar alınacağına istişare ederek bir fikri alınıp sonrasında erkeğin yine neticeyi bağlaması kadına bir birey olduğu ve aile için önemsendiği fikrini verecektir. Ancak geçmişten cahiliyeden kalan dürtülerimiz bize kadının bir bireyden ziyade bir eşya mesabesinde değersiz bir meta olduğuna sevk etmektedir.

Ya da erkek sadece kadını evin temizliği, yemeği ve şehvi arzuları tatmin eden bir bireyden ibaret olarak tanımlarsa bu takdirde erkek kendi işlerini gören bir hizmetçi muamelesi yapmaktan ileriye geçemeyecektir. Halbuki evlilik kulluk adına yapılan bir eylemdir. Kulluk adına yapılan yerde de islam kaynaklı olarak tarafların sınırları ve sorumlulukları belirlenir. Burada da cahiliyeye ya da nefsimizden kaynaklı yönlendirmelere başta kulluğumuzu sonrasında da evliliğimizi zedeler. İşte bunların tamamı evlilik ilişkisini zora sokacak olan anlayışlardır. Dahası cahili kalıntılardır.

Kadınlar üzerine düşen yapmaları gerektiği gibi erkeklerde üzerine düşeni yaptığı evliliklerdeki problemler en asgari düzeye indirilecektir. Kadınların ev işleri ile ilgili olarak fikirleri alınması gerekir derken bu söz kadın evin otoritesi olmalıdır maksadıyla söylenmiş bir söz değildir. Kadın fikir verir, istişare edilir ancak son söz kocanıdır. Kadın da bunun akabinde hayıflanmamalı, kocasına ise itaat etmelidir.

Bu takdirde erkeklerinde kadınlarında haklarını net olarak ortaya koyup sorumluluklarını belirleyecek olan şeriatın kendisidir. Şeriat erkeğe söz hakkını vermek ile birlikte hem de sorumluluk yüklemektedir. Normalde koca sınırsız söz hakkına sahip gibi anlaşılabilir. Ancak İslam erkeğe böylesi bir hak verirken hem hanımının hem de çocuklarının sorumluluklarını da erkeğin boynuna yüklemektedir.

Evin otoritesi erkektir. Ancak kadının bakımını üstlenecek, onun ihtiyaçlarını karşılayacak, eğitimini üstlenecek olan yine kocasıdır. Allah'ın kendisini hesaba çekeceği kocanın kendisidir. İstediyini söyleyip sana itaat bekleyebilirsin ancak o emrettiklerinden, yaptıklarından ve ihmal ettiklerinden sorgulanacaksınız.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

“Hepiniz çobansınız; hepiniz güttüğünüz sürüden sorumlusunuz. Devlet reisi de bir çobandır ve sürüsünden sorumludur. Erkek, ailesinin çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Kadın, kocasının evinin ve çocuklarının çobanıdır ve sürüsünden sorumludur. Köle, efendisinin malının çobanıdır; o da bundan sorumludur. Netice itibarıyla hepiniz çobansınız ve güttüğünüz sürüden sorumlusunuz.”¹

Çoban koruyucu olan, kendisine bir şeyin emanet verildiği kimsedir. Çoban gözetimi altındakilerin salahiyetini korumak ve gözetmek ile sorumludur. Allah azze ve celle, erkeklere emanet olarak kadınları ve çocukları vermiştir. Dolayısıyla onları korumak ve muhafaza etmek zorundadır. Çünkü onlar ile alakalı olarak hesaba çekilecektir.

Bir çoban nasıl ki dağa kendisine verilen sürüyü otlatmaya götürdüğünde onları kayalıklardan düşmekten, kurdun yemesinden ya da buna benzer tehlikelerden korumak zorunda isen erkek de ailesini hem dünyalık hem de ahiretlik olarak tehlikelerden muhafaza etmek zorundadır. Hem hanımını küfre girmekten, şirke düşmekten hem de dünyalık olarak göreceği zararlardan, aileyi dağıtıp yıkacak hususlardan da hanımını korumalıdır.

Kadınlar ve çocuklar erkekler için kullukları adına birer imtihandır. Bu imtihan onların erkeğe emanet olmasından kaynaklanmaktadır. Onlara nasıl davrandığımız, sorumlulukları yerine getirip getirmeme hususunda birer imtihandır. İmtihan olmasından dolayı da zorluklar vardır. Zorluk olmasa imtihan olmaz.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

“Kadınlara hayır üzere muamele edin. Siz onları Allah'ın birer emaneti olarak aldınız. Ve Allah'ın kelimesi ile namuslarını kendinize helal kıldınız.”²

Dinini Muhafaza Etmesi

Erkeğin ilk olarak çobanlık etmesi gereken husus hanımının dinidir. Kadının daha iyi bir kul olabilmesi, Allah'ın razı olduğu amelleri yapabilmesi ve cehenneme götüreceği amellere karşı mesuldür. Bunları öğretmeli, bunları yaşamasını sağlamalıdır.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

“Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin başında gayet katı, çetin, Allah'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır.”³

¹ (Buhari, Müslim)

² (Buhari, Müslim)

³ (66/ Tahrir 6)

Yine başka bir ayette Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

"Ailene namazı emret ve kendin de ona devam et. Senden rızık istemiyoruz. Sana da biz rızık veriyoruz. Güzel sonuç, Allah'a karşı gelmekten sakınmanındır."⁴

Bu ayetlerden de anlaşılacağı üzere erkeğin ilk önem göstereceği sorumluluk adına yükleneceği şey kadının dinidir. Dini- nin istikamet üzere olması, ahlakının güzel olması için çalışmalı, kadını bilinçlendirme- lidir. Bu saydıklarımız dini adına en asgari yapması gerekenlerdir. Ayrıca dava kadını olması için uğraşmalı, nasihat etmelidir. Çocuklarını güzelce eğitmesi için, davası- na, dinine kocası olsa olmasa da sahip çıkması için eğitmelidir.

Evin reisi olan erkek, onların geçimini sağlamak, onlara iyi davranmak, onları eğitmek ve terbiye etmekle görevlidir. Kocasının evindeki kadın, kocasının evinin idaresinden ve çocuklarının yetiştirilme- sinden sorumludur.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

"Siz de Allah'tan başka dilediğiniz şey- lere ibadet edin!" De ki: "Şüphesiz hüsrana uğrayanlar, kıyamet gününde kendile- rini ve ailelerini hüsrana sokanlardır. İyi bilin ki bu, apaçık hüsranın ta kendisidir."⁵

İyi Geçinmek ve Güzel Muamele

Erkekler olarak kadınlarımıza davranır- ken yumuşaklığı tercih etmelidirler. Çünkü güç sahibi olan taraf istediğini, istediği zaman yapabilecek olandır. Yumuşaklık ise en çok güç ve otorite sahibine yakışır. Yumu- şaklık tercih edildiğinde güzeldir. Zoraki güç yetmediğinden gösterilen yumuşaklık murad edilen yumuşaklık değildir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

"Ey iman edenler! Kadınlara zorla mirasçı olmanız size helâl değildir. Açık bir hayasızlık yapmış olmaları dışında, ken- dilerine verdiklerinizin bir kısmını onlar- dan geri almak için onları sıkıştırmayın. Onlarla iyi geçinin. Eğer onlardan hoşlan- madıysanız, olabilir ki, siz bir şeyden hoş- lanmazsınız da Allah onda pek çok hayır yaratmış olur."⁶

Peygamber aleyhisselamın ömrünün son zamanında veda hacı sırasında ümmet- ine en son verdiği nasihatlerden birisi de kadınların haklarını korumak, muhafaza etmek ve onlara zulmetmemek hususunda olmuştur.

İletişim-sevgi Dili

Eşler arasındaki en büyük problemler- den birisi de birbirlerinin hassasiyetlerini ve anlayışlarını ve sevgi dillerini anlamama- larıdır. Erkek bu hususta yuvanın hem otorite- sini hem de devamlılığını sağlamak adına daha büyük vazifeleri üstlenmelidir.

Bazen iki kişinin anlayışları birbirinden farklı olabilir. Ya da önem verdikleri ve has- sas oldukları konular farklılık gösterebilir. Birisi evin düzeni ya da yemeği daha sade severken birisi daha şaşalı ve cafcacılı sevebi- lir. Ancak burada her iki kişinin birbirlerinin anlayış farklılıkları olduğunu bilmek ve buna göre hareket etmek lazımdır. Özellikle belli bir yaşın üzerinde evliliklerde bu sıkıntı daha fazla önümüze çıkmaktadır. Çünkü belli bir olgunluğa ulaşan insanların hassasiyetleri, anlayışları, karakterleri oturmuş olmakta ve değişimi nerede ise mümkün olmamaktadır.

⁴ (20/ Taha 132)

⁵ (39/ Zümer 15)

⁶ (4/ Nisa 19)

Yine insanların sevgi dilleri birbirlerinden farklı olabilir. Yani her bir fert sevgisini karşısındakine farklı gösterebilir. Erkek karısının sevgi dilini tespit edemediğinde de evliliklerinde problem olacaktır.

Bu konuyu bir örnek ile şöyle izah edebiliriz; Karşınızda Almanca bilmeyen bir kişi var. Ancak siz karşınızdaki insana sürekli Almanca olarak güzel sözler kullanmaktasınız. Onu övmekte, ona teşekkür etmekte ve methiyeler dizmektesiniz. Ama bunların hiçbirisinin fayda etmediğini gözlemlemektesiniz. Ne yapmanız gerekir? Muhatabınızın hangi dili konuşup, anladığını bilmeniz gerekir.

Eğer muhatabınız İngilizce konuşup anlayan birisi ise o zaman onunla İngilizce konuşmanız gerekmekte. İngilizce bilmiyor iseniz iletişim kuracak kadar kendinizi buna zorlamanız veya komple bu dili baştan aşağı öğrenmeniz lazım.

İnsanların iletişimlerinde özellikle de karı koca ilişkilerinde sevgi dili psikolojinin literatürüne girmiş olan bir kavramdır. İlişkilerde bunun bilinmesinin önemi ise çok büyüktür. Ailede ise hem tarafların daha iyi anlaşmaları hem evliliğin istikrarı içinde mühim bir husustur.

Genel ailelerin sıkıntılarında karşılaşılan yaygın sıkıntılardan biri tarafların bunu çözememiş olmalarıdır. Her iki tarafta kendince sevgisini kendine has sevgi dili ile göstermesine rağmen tarafların birbirlerine değer vermediği her iki taraftan da sanılmaktadır.

Sevgi dilleri ise fiziksel temas, olumlu sözler, anlamlı hediyeler, yardım ve hizmet, kaliteli zaman geçirmedir. Bir eş fiziksel bir temas ile dokunarak sevgisini gösterirken ya da güzel bir hitap ile gösterirken, diğer eş hizmet etmek ile sevgisini gösterebilmektedir. Bir erkek belkide aylarca, yıllarca

eşinize hizmet eder, onun her istediğini alır, mutfakta ona yardım eder, bulaşıkları dahi yıkar ancak bir güzel söz söyleyip, güzel hitap etmediğin ötürü hanımı kendisine değer verilmediğini zannedebilir. Ama güzel bir hitap ile ve bunu sürekli hale getirerek yaptığı bunca işi yapmasına gerek dahi kalmayabilir.

Sevgi dillerini anlamak için kişinin muhatabını dikkatlice gözlemlemek gerekir. Hangi davranışlar veya ifadeler onları mutlu ediyor? Açık iletişim kurarak, onların tercihlerini sormak lazım. Empati ve anlayışla daha sağlam bağlar kurulabilir.

Kendi sevgi dilimizi anlamak için, hangi davranışların bizi mutlu ettiğini ve sevgi ifadesinde bize en çok dokunan unsurları düşünmek gerekir. Fiziksel temas mı, olumlu sözler mi, yoksa anlamlı hediyeler mi bize daha çok hitap ediyor? Kendi tercihlerimizi anlamak, ilişkilerimizi güçlendirebilir.

İlgi Göstermek

Erkeklerin kadınlarına davranışları hususunda dikkat etmeleri gereken hususlardan biri de evlilikte ilgili ve alaka göstermektir. Vakit ayırmadan, hastalığında ve sıkıntı anında onunla ilgilenmeden, evin işlerine özen göstermeden, çocuklara vakit ayırmadan bir evlilik sürdürmek evlilikte problemlere yol açacaktır.

Erkeğin evliliğe, kişinin hanımına vakit ayırması gerekir. Çocuklarının eğitimini ve ilgilenmesini tamamen hanımına yıkmalıdır. İş gereği böylesi bir zorunluluk söz konusu olursa da hanımını rahatlatacak şekilde ona vakit ayırması gerekir. Vakit ayırmak külfetli şeylerden değildir. Kaliteli zaman ayırmak, ufak bir akşam yürüyüşü ya da karşılıklı bir kahve muhabbeti kadın için bu hususta rahatlmasına yetecek olan şeylerdendir.

İlgisizlik, önemsememe, vakit ayırmamazlık, evin ve çocukların problemlerini bir kadına yüklemek belli bir süre sonra onda bir doluluğa dolayısıyla da bir çöküşe neden olacaktır.

Fıtratlarını Tanımak

Kadınlarını fıtratlarını bilmek gerekir. Kadınlar zayıf yaratılmış ve duygusaldırlar. En önemlisi ise yaratılışlarında eğrilik vardır. Bunu bize Efendimiz haber vermektedir. Onları düzeltmeye kalktığımızda kırmadan bunu yapamayacağımızı haber vermiştir. Onların karakterlerini ve genel huylarını ya da özelde kocası hanımının kendi vasıflarını bilip ona göre davranmalıdır. Bu göz ardı edildiğinde yüzde yüz kesin olarak benim istediğim gibi olsun denildiğinde bunda başarılı olma ihtimali çok düşüktür.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

“Kadınlara iyi davranmanızı tavsiye ediyorum. Vasiyetimi tutunuz. Zira kadın kısmı kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburga kemiğinin en eğri yeri üst tarafıdır. Eğri kemiği doğrultmaya kalkarsan kırarsın. Kendi haline bırakırsan, yine eğri kalır. Öyleyse kadınlar hakkındaki tavsiyemi tutunuz.”⁷

Bir başka rivayette de şöyle geçmektedir;

“Kadın kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Hep seni hoşnut edecek şekilde davranamaz. Eğer ondan faydalanmak istersen bu haliyle de faydalanabilirsin. Şayet doğrultayım dersin kırarsın. Kadının kırılması da boşanmasıdır.”⁸

⁶ (Buhari, Müslim)

⁷ (Müslim)

Sütün Oluşumu: İlahi Kudretin Bir Delili

Ayşe Ebrar

"Sizin için sağlamal hayvanlarda da¹ ibret vardır. Size onların karınlarındaki dışkı ile kan arasından arı, duru, içenlerin boğazından kolayca geçen bir süt içiriyoruz."²

Allah'ın (cc) yarattığı canlıların ve insanların yediği gıdalar, onların protein, vitamin, kalsiyum, demir gibi ihtiyaçlarını karşılar. Bunlardan bir tanesinin bile eksik olması, o canlının ve insanın vücudunda birtakım arızaların ortaya çıkmasına sebep olur. Bu arada, ihtiyaç olduğu zaman Allah (cc), o yenen gıdalardan sütün üretilmesini sağlar.

Hizmetimize sunulan sağlamal hayvanlarda, özellikle de hayatımız için mühim bir besin kaynağı olan sütün oluşumunda, Allah'ın (cc) varlığını, birliğini, ilmini, hikmetini ve kudretini gösteren büyük bir ibret bulunmaktadır. İşte Rabbimiz, bu ayetinde bize sütün üretilmesini anlatıyor.

İnsanlık, öteden beri sütün üretilmesi ile hayvanın yediği gıdalar arasındaki ilişki hakkında ve hayvanın gıdadan mahrum kaldığında helâk olacağı konusunda az çok bir bilgiye sahipti; ancak bu gıdayı süte, ete, kemiğe veya başka bir maddeye dönüştüren mekanizma hakkında en ufak bir bilgiye sahip değildi.

Süt mucizesi, kâinat kitabının en hayret verici ayetlerinden biridir. Fakat bu mucize, o kadar doğal bir şekilde meydana gelir ve bu besin öylesine zahmetsizce elimize geçer ki bizler, onun ne şekilde yaratıldığını düşünmez ve onun Rabbimizin kevnî bir ayeti olduğunu bilmeyiz. Hâlbuki Rabbimiz, yukarıda geçen ayet-i kerimesinde **"ibret vardır"** diyerek bizi sütün yaratılışındaki delilleri görmeye davet ediyor.

Süt, Rabbimizin bize yeryüzündeki ikramı olup hayvanların yediği gıdalardan yaratılan besinlerdendir. Sofralarımızdaki çeşitli yiyecekleri kendisinden ürettiğimiz gibi, kendisi de içeceklerin en güzeli ve Rabbimizin icat ettiği, taklidi mümkün olmayan bir mucizedir.

Rabbimiz, bu ayetinde sütü ve ondan üretilen bütün gıdaları içine alan "leben (لَبَن)" kelimesini kullanmıştır. (لَبَن) kelimesi, temizlik, saflık ve doğallık anlamlarını çağrıştırır. Bu kelime, anne sütü, hayvansal süt ve saflıkla özdeşleştirilmiş bir içecek olarak kullanılır. Köken olarak "لَبَن" kökü, "yoğrulmak, şekil almak" anlamına gelir. Bu, sütün insanın bünyesine en uygun gıdalardan biri olduğunu gösterir.

Arapçada "leben (لَبَن)" ve "halîb (حَلِيب)" kelimeleri süt için kullanılırlar da aralarında önemli farklar vardır. Leben, hem taze hem de fermente olmuş sütü kapsayan genel bir terimdir ve peynir, yoğurt gibi süt ürünlerini de içine alır. Kur'an'da "leben" kelimesi geçer ve sütün Allah'ın sunduğu saf bir nimet olduğu vurgulanır.

Öte yandan "halîb", sadece yeni sağılmış, taze süt anlamına gelir. Eğer süt ekşirse ya da işlenirse artık "halîb" değil, "leben" denir. Günlük Arapça kullanımda da "halîb" taze sütü, "leben" ise yoğurt ve ayran gibi fermente ürünleri ifade eder.

Kur'an'da Allah (cc) tüm süt ve süt ürünlerini kapsayacak şekilde "leben" kelimesini kullanmıştır. Eğer sadece taze süten bahsedilseydi "halîb" denilirdi. Ancak ayette, sütün fermente halleri de dâhil olmak üzere insanlara sağlanan tüm süt nimetleri anlatıldığı için "leben" lafzı tercih edilmiştir.

¹ Sağmal hayvan denilen "en'âm" kelimesinin koyun, keçi, sığır ve deveyi kapsadığı belirtilmektedir.

² (16/Nahl 66)

Sütün Yaratılışı ve Bilimsel Gerçekler

Gün boyu Rabbimizin yarattığı çayırlarda dolaşp nasibini toplayan sağlam hayvanların bedeni, adeta kusursuz bir fabrika gibi süt üretmektedir. Bu sağlam hayvanların memesinden bembeyaz, tertemiz, dupduru çıkan sütün durumu ne kadar dikkat çekicidir! Hâlbuki süt, bağırsaklardaki dışkı ile damarlardaki kan arasında yaratılır. Yani bir tarafta dışkı, diğer tarafta kan varken; özellikleri bunlardan tamamen ayrı, lekesiz, tertemiz, lezzetli ve içenlere faydalı bir süt yaratılması, Allah'ın hikmet ve kudretinin işaretidir. İşte bunu yaratan Allah (cc) birdir; kuluğa ve şükredilmeye en lâayık olan O'dur.

Sindirim ve süt oluşumu mekanizması kısaca şu şekilde anlatılabilir: Yediğimiz yiyecekler üç ana yapı maddesinden oluşur; karbonhidratlar, proteinler ve yağlar. Bu besinler midede ön işleme tutulur; fakat asıl sindirim bağırsaklarda pankreas bezlerinin salgıları ile gerçekleşir ve besinler bağırsaklardan emilir. Mideden sonra bağırsağa ulaşan yiyecekler burada dışkı formuna ulaşır ve bağırsağın içindeki yiyeceklerle dışkı denir.

Bu nedenle ayette "karınlarındaki dışkı" denilmiştir. Yani bağırsaklardaki dışkılar işe yaramaz değildir; aslında asıl işe yaradıkları zaman, bağırsaklarda dışkı halindeyken emilme sürecidir. Emilip işe yaramaz hale geldiklerinde ise dışarı atılırlar. Yani ayet, dışarı atılan dışkıdan değil, karınlarda henüz sindirimin devam ettiği dışkıdan bahsediyor. Bu iki durumu birbirine karıştırmamak gerekir. Bağırsaktaki dışkının karbonhidratları, proteinleri ve yağları iyice emilir ve kana karışır. Dışkının en son kalan posa kısmı ise defekasyon (dışkılama) ile atılır.

Ayette geçen "Fers (فَرث)" kelimesi, hazmedilen gıdaların bağırsaklardan süzülüp kana karışmış haline denir. Kana karışan besin maddeleri vücudun gerekli hücrelerinde kullanılır. Her hücreye alınıp o organın beslenmesinde görev aldığı gibi, sağlam hayvanların memelerinde süzülerek süt olur.

Süt bezine kan akışı, meme fonksiyonu için son derece önemlidir. Kan, vücut içinde dolaşp dokuların ve organların muhtaç oldukları gıda maddelerini ve oksijeni taşımaktadır. Böylece imal edilen sütte besin maddelerinin meydana gelmesini sağlamaktadır. Tüm süt öncülerinin kandan geldiği bilinir. 1 litre süt üretmek için memeden 500 litre kan geçmesi gerekir. Bir inek günlük 60 litre süt ürettiğinde, süt bezinden 30.000 litre kan dolaşır.

Ayette geçen "Halis" lafzı ile kan ve dışkı aynı yerden olmakla birlikte sütün, kanın kırmızılığından ve dışkının pisliğinden arınmış olduğu kastedilmektedir. Kan ve fers aslında pistir. Bunlar yalın halde yenmez, içilmez. Ama Allah (cc) bu iki pis maddeyi önce ayırır, sonra bir sıvı ile fersin kimyasını değiştirir ve mucize içecek olan süt meydana gelir.

Adeta süt ile diğer iki madde (kan ve besin artığı) arasına Allah'ın (cc) kudretiyle bir perde çekilmekte, sütün bunlardan birine veya ikisine karışarak renk, tat ve kokusu bakımından saflığının bozulması önlenmektedir.

Kısaca, sütün oluşması önce bağırsaklardaki dışkının sindirimi ve kana karışması, daha sonra kanla memeye gelen bu maddelerin süzülüp süte dönüşmesi ile olur. Kur'an'da sütün oluşumu bu kadar güzel ve bilimsel bir şekilde tarif edilmişken, insanın bu mucizeye kayıtsız kalması düşünülemez.

Bunun yanında, sütün dışında insan vücudunda sindirim sisteminin çalışması da harikulade mucizelerdendir.

Bu muazzam düzen sadece sütün oluşumu ile sınırlı değildir. İnsan vücudunda her an gerçekleşen sayısız hayret verici olay da bu mucizenin bir parçasıdır. Nitekim bu ayetin tefsirinde Seyyid Kutub (rh) şöyle demiştir: "Sindirilen yemeklerin kan haline geçişi ise şöyledir: Her dokunun ve her hücrenin kendisi için lüzumlu olan gıdayı seçerek kandan alması ve kullanılmayan gıda artıklarını geri kana vermesi... Bütün bu işlemler gerçekten son derece garip ve hayret verici ameliyelerdir. İnsan vücudunda her an bu ameliye devam ediyor ve her an alınan gıdalar yakılarak enerji hâline çevriliyor. Her saniye bu hayret verici cihazda yapma ve yakma işlemi sürüyor, bir kısım hücreler ölüyor, bir kısım hücreler yenileniyor ve ruh ile ceset birbirinden ayrılıncaya kadar bu ameliye hiçbir an durmuyor...

Normal şuur yapısına sahip bulunan bir insanın, bu hayret dolu ameliyeler karşısında durup düşünmemesi, bir an olsun dehşetinden titrememesi ve insanoğluna bu akılları durduran cihazı bahşeden yüce yaratıcıyı hamd ile tesbih etmemesi imkânsızdır. İnsan mekanizması ile hiçbir cihaz ve makine mukayese edilemez. Hatta hesaba gelmeyecek sayıdaki hücrelerinden bir hücre ile dahi en mükemmel makine kabil-i kıyas değildir. Bu canlı mekanizmadaki emilme ve yanıp enerji hâline dönüşme ameliyesinin tafsilatı o kadar korkunçtur ki kafaları döndürür; hatta vücuttaki bir tek hücrenin faaliyeti ve çalışması bile insan zekâsını durduracak orijinalitededir.

Kur'an'da bu tip gerçeklerden sadece birinin bulunması bile, bunun bir beşer elinden çıkmayıp yüce yaratıcı tarafından indirildiğini göstermesi bakımından kâfidir. Çünkü Kur'an'ın bu gerçeği söylediği sıralarda hiçbir beşer topluluğu bu gerçeği bilmiyordu."³

Fıtrata Uygun Seçim

Mirac hadisesinde gerçekleşen olaylardan biri de Cibril (as) tarafından Rasulullah'a (sav) biri süt, diğeri şarap olarak iki kap içecek sunulmasıdır. Rasulullah (sav) bu iki içecekten sütü tercih etmiş ve bunun üzerine Cibril, "Sen fıtratı tercih ettin" demiştir.⁴

Sütün tercih edilmesi ile fıtrat arasındaki ilişki, İslam dininin kolay, huzur veren ve insanın yaratılışına uygun hükümler ihtiva ettiğine işarettir. Şarap ise kötülüğün anası olarak nitelendirilmiş ve bu nedenle tercih edilmemiştir.⁵

"Fıtratı seçtin" cevabındaki fıtratı, İslam ve istikamet olarak açıklamışlardır. Anlamı şöyledir (Allah en iyi bilendir): "Sen, İslam'ın ve doğru yolda yürümenin alâmeti olanı seçtin." Süt, içimi kolay, temiz, lezzetli ve insan fıtratıyla uyumlu bir içecektir. Oysa şarap, anında ve gelecekte çok sayıda kötülüğü beraberinde getirir.

Ayetteki **"arı, duru, içenlerin boğazından kolayca geçen bir süt içiriyoruz"** lafzından anlaşılacağı üzere, süt insan fıtratıyla uyumlu bir içecektir.

³ Seyyid Kutub, Fi Zilal-il Kur'an, c.9 s.210

⁴ bk. Müslim, İman, 74/259; Beğavî, Hazin, 17/İsra 1. Ayetin tefsiri

⁵ bk. Nevevî, ilgili hadisin şerhi

Bu olay, insanın yaratılışındaki saflığa dönmesi ve helal olanla beslenmesinin önemine dikkat çekerken, aynı zamanda İslam'ın da insanlar için fitri, yani yaratılışa uygun bir din olduğunu vurgular. Rasulullah'ın (sav) sütü seçmesi, hem tercih edilen yolun hem de İslam'ın özündeki temizliğin bir ifadesi olarak yorumlanır.

Süt, memeli canlıların dişi bireyleri tarafından, doğumdan sonra yavrularını besleyebilmeleri için üretilir. Balının yavrularından insanların bebeklerine kadar bütün yavru memeliler, yaşamlarının ilk dönemlerinde annelerinin sütleriyle beslenir. Bebek, çok harika bir besine, hiçbir uğraş vermeden sahip olmaktadır. Yeni doğan herhangi bir yavru için en faydalı, gelişimine en uygun besin anne sütüdür. Örneğin, insanı ele alalım; tertemiz bir fitrat üzerine doğan insanın doğduğunda ilk beslendiği gıda anne sütüdür. Zira anne sütü, henüz bebeğin küçücük ve tazecik bedeniyle uyum içinde olan bir içecektir. Yeni doğmuş bir bebeğe, dünyada mevcut bütün maddelerden hangisini verirseniz verin, hiçbir annesi: nin sütünün yerini tutmaz. Her memeli canlı için oluşan bu mükemmel düzen, kâinatın Yaratıcısının her şeyi nasıl mükemmel bir planla yarattığının delilidir. Başta sindirilmiş gıda olan, başta kan olan maddeler, annenin memesinde süt olmakta ve bu da yeni doğan bebeğe, doğar doğmaz Yaratıcısının hazırladığı bir ikram olarak annesinin memesiyle sunulmaktadır. İsterse en basit mantıkla, isterse olasılık hesabıyla bakılsın, bir annenin yavrusunu doğduğu anda sütle karşılaşması ve bu sütün o yavru için en uygun madde olması, bilinçli bir yaratılış dışında hiçbir şeyle açıklanamaz. Sütü emecek insan yavrusuna anne karnında parmağını emdirerek süt emme talimi yaptırılır. Böylelikle annesinin memesi süt vermeye hazırken, o da emmeye hazırdır. Sütün memeden fışkırmadan, tam bebeğe uygun bir ahenkle gelmesi de süt emmenin mükemmel yaratılmış bir yönüdür.

• Süt, insan fitratıyla uyumlu bir gıdadır. Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Allah bir kimseye yiyecek verdiğinde, 'Allah'ım! Bize bunda bereket ver ve daha hayırlısını nasip et' desin. Allah bir kimseye süt içirdiğinde ise 'Allah'ım! Bize bunda bereket ver ve bundan daha fazlasını nasip et' desin. Çünkü yiyecek ve içeceklerin yerine geçebilen tek şey süttür."**⁶

Bu hadis, sütün besleyici özelliğine ve insan için en uygun gıdalardan biri olduğuna işaret eder. Süt, hem gıda hem de içecek yerine geçebilir ve Allah'ın insanlara verdiği özel bir nimettir. Süt, Rasulullah (sav) tarafından bereketli, doğal ve temiz bir gıda olarak görülmüş ve birçok hadiste övülmüştür.

• Süt, cennette de bulunan bir nimet olarak anlatılmıştır. **"Takva sahiplerine vaat edilen cennet şöyledir: Orada bozulmayan sudan nehirler, tadı değişmeyen süttan nehirler, içenlere lezzet veren şarap nehirleri ve süzme baldan nehirler vardır..."**⁷

Dünyadaki nimetler zamanla bozular ama cennetteki süt asla değişmez. Bu, cennetteki nimetlerin ebedî olduğu ve Allah katında kusursuz olduğu anlamına gelir. Cennetteki süt nehirleri, insanın ruhunu arındıran ve hakikate ulaştıran ilahi bilgiyi ve temizliği temsil eder. Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Cennette su, süt, bal ve şaraptan oluşan dört nehir vardır."**⁸

Cennette akacak süt nehirleri, sütün temizliğini, saflığını ve Allah katında özel bir nimet olduğunu gösterir. Dünya hayatında olduğu gibi ahirette de süt, temiz ve özel bir içecek olarak bahsedilmiştir.

⁶ Tirmizi, Daavât, 58; İbn Mâce, Et'ime, 33

⁷ (47/Muhammed 15)

⁸ Tirmizi, Tefsir 47; Müslim, Cennet 13

· Süt, rüyalarda ilme işaret eder. Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: “**'Ben rüyamda bir kâse süt içtiğimi gördüm. Sonra artanını Ömer'e verdim.'** Sahabe-ler, 'Bunu neye yoruyorsunuz, ya Rasu-lullah?' diye sorunca, Rasulullah (sav), **'Bu, ilimdir'** diye buyurdu.”⁹

Süt, insan fıtratıyla uyumlu bir içecek olduğu gibi, ilim de insanın ruhu için en uygun gıdadır. Rasulullah'ın (sav) sütü içme-si ve Ömer'e vermesi, ilmin paylaşılması gereken bir nimet olduğunu gösterir.

Rasulullah (sav) bu hadiste sütü, bilgi ve hikmetle özdeşleştirmiştir. Rasulullah (sav) rüyasında süt içmesi, ilmin kendisin-de olduğunu ve bunu sahabeleriyle pay-laştığını simgeler.

Süt, Allah'ın (cc) yarattığı en saf ve doğal içeceklerden biridir. Kur'an, sütün yaratılışındaki mucizeyi anlatır ve cennet-teki nimetler arasında sayar. Hadislerde süt, besleyici olması, fıtrata uygunluğu ve ilimle benzetilmesi açısından övülür. Süt, hem dünyada hem de ahirette önemli bir gıda olarak kabul edilmiştir. Sadece bir içecek değil, aynı zamanda Allah'ın (cc) insanlara sunduğu özel ve besleyici bir nimet olarak değerlendirilmelidir.

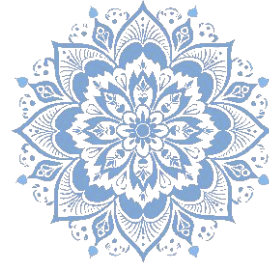
İbn Ömer (ra) şöyle demiştir: “Rasu-lullah (sav) buyurdu ki: **'Cennette bozul-mayan süt nehirleri vardır. Bu dünyada-ki süt, o nimetlerin bir numunesidir.'**”¹⁰

Hasan el-Basri (rh) şöyle demiştir: “Süt, Allah'ın insana ihsan ettiği en saf içecektir. İçen kimse, hem bedenine hem de ruhuna fayda sağlar. Onda gıdanın doyuruculuğu, suyun susuzluğu giderme-si ve balın şifası vardır.”

Hasan el-Basri, sütün hem besleyici hem de şifalı olduğunu belirtmiş ve onu Allah'ın (cc) özel bir nimeti olarak görmüştür.

Sonuç olarak; Süt, Rabbimizin yarattığı en saf, en besleyici ve en mucizevî nimetler-den biridir. Öyleyse, her yudum süt içtiği-mizde şükretmeyi unutmayalım. Rabbimize hamdolsun ki, bize böyle mükemmel ve fıtrata uygun nimetler bahşetmiştir.

“O halde Rabbinizin hangi nimetle-rini yalanlayabilirsiniz?”¹¹

⁹ (Buhari, İlim 11; Müslim, Fezail 15)

¹⁰ (Tirmizi, Cennet 4)

¹¹ (55/Rahman 13.)

Büyük Fitneler Kapıda...!

Burak Gültepe

Maalesef çoğu insan bana ulaşmaz, 'O kıyametin büyük fitnelerini görmeyiz' sanıyor... Sahabeler ile aramızdaki en büyük farklardan birisi buradadır. Onlar bir şeyle uyarıldıklarında hemen üstlerine alınırlar, önlem almaya çalışırlardı. Biz ise 'sonrakilerin vay haline' diyoruz...

Sakinmamız ve önlem almamız adına bu ayki hadis-i şerifimiz şöyle;

عن أبي الدرداء -رضي الله عنه- عن النبي صلى
الله عليه وسلم :

مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ، عُصِمَ
مِنَ الدَّجَالِ.

وفي رواية: مَنْ آخِرِ سُورَةِ الْكَهْفِ

Ebu Derdâ (ra)'dan rivayet edildiğine göre Nebi (sav) şöyle buyurdular;

"Her kim Kehf suresinin başından on ayet ezberlerse Deccâl'den korunmuş olur."¹

Şerh:

Bu hadis, Kehf suresinin ilk 10 ayetini ezberlemenin faziletinden bahsetmektedir. Deccâl'in fitnesinden korunmak için dua etmek ve Allah'a sığınmak önemlidir. Kişi cuma günleri bu âyetleri okuduğunda, her namazın sonunda selam vermeden önce Allah'a sığındığında ise büyük bir fitne olacak olan Deccâl'in şerrinden ve fitnesinden Allah'ın izniyle korunacaktır. **"Kim onu (Deccâl'i) sizden görürse, ona karşı Sûre-i Kehf'in başındaki âyetleri okusun."**²

¹ (Müslim)

² (Müslim)

Nedir Deccâl?

Deccâl, "çok yalancı, aldatıcı, hilekâr" manasına gelmektedir. Deccâller ikiye ayrılır. Biri kıyamete yakın çıkacak, kendisine mucizeler verilecek olacak meşhur mesih Deccâl'dir. Diğeri ise Allah'tan başka ilahlık taslayan ve peygamberlik iddia eden her bir kimsedir. Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur: **"Ümmetimin sonunda yalancı Deccâl'ler olacak. Onlar, ne sizin ne de atalarınızın hiç işitmediği şeyleri anlatacaklar. Onlardan sakının!"**³

Yalancı peygamberlik iddiası eden insan çoktur. Müseylimetul Kezzâb ise bunlardan biridir. Nebi (sav) şöyle buyurmuştur: **"Ahir zamanda sayıları otuza yakın yalancı Deccâllar türemedikçe kıyamet kopmaz."**⁴

İlmi Ketmedenler!

Bu insanlar ise dinsiz laik insanlar olmayacaklar. Bilakis din kisvesi altında, İslam ile kamufle olmuş şekilde, hakkı batıl, batılı ise hak göstereceklerdir. Ümmete hainlik edecek, fitnelerin ortaya çıkmasına ve büyümesine neden olacaklardır.

Gerçekten de öyle bir zamanda değil miyiz? Mesela yöneticilerin demokrasiyi yüceltmesini anlayabilirsiniz. 'Ne de olsa oradan nemalanıyor' dersiniz. Ama hocaların demokrasiyi yüceltmelerine gelince; bu, Deccâllikten başka bir şey midir?

Egemenlik Allah'tan alınıp insanlara verilirken de susuyorlardı. 'Peygamber ocağı' deniyor ama Peygamberin sünnetine yaşam hakkı verilmiyor. İşin garibi bu hususları dile getiren ilim sahiplerinin susması yahut hakkı söylemeyip insanları batıla sürüklemesidir.

³ (Müslim)

⁴ (Tirmizi)

Peygamberlerin mirası, hiç şüphesiz 'ilim'dir. Âlimler, bu ilimle hakkı batıldan ayırırlar ve insanları irşat ederler. Peki, kendi çıkarları adına bu ilmi gizleyenlere nasıl bir tehdit vardır? Rabbimiz buyurur ki: **"İndirdiğimiz açık delilleri ve onu Kitap'ta insanlara açıklamamızdan sonra hidayet çizgisini gizleyenler var ya, işte bunlara Allah da lanet eder, bütün lanet ediciler de lanet eder"** (Bakara, 159)

Hülasa, ayet ve hadisleri kullanarak, kendilerini bizdenmiş gibi göstererek ümmete fitne olan küçük Deccâllere karşı uyanık olalım. Dua, ilim ve salih amellerle Allah'a yakınlaşmaya ve O'nun yardımına ulaşmaya çalışalım. Çünkü Allah yardım etmedikçe kurtuluşa ermemiz mümkün değildir.

Fitnelerin En Büyüklerinden Bir Tanesi; Mesih Deccâl!

Ubade bin Samit, Rasulullah (sav)'in şöyle buyurduğunu nakletmiştir; **"Şüphesiz ben size Deccâl'den çok bahsettim, anlayamamış olmanızdan korktum. Şüphesiz Deccâl kısa boylu, eğri bacaklı, kıvrıkcık saçlı, tek gözlüdür. Gözü siliktir, pörtlek de çukur da değildir. Eğer durumu size karışık gelirse biliniz ki Rabbiniz tek gözlü değildir."**⁵

Deccâl, ahir zamanda ortaya çıkacak olan kâfir bir adamdır. Deccâl tek gözlüdür. Resûlullah bir gün Deccâl'dan söz açarak **"Şüphesiz, ben sizi, ona karşı uyarıyorum. Hiçbir peygamber yoktur ki, gönderildiği toplumu ona karşı uyarmamış olsun. Nitekim Nuh da (as) kavmini ona karşı uyarmıştı. Ama ben size Deccâl hakkında hiçbir peygamberin kavmine söylemediği bir söz söyleyeceğim. Haberiniz olsun ki, o kördür, Hâlbuki Allah asla kör değildir."** buyurmuşlardı.⁶

Önce peygamber daha sonra ilah olduğunu iddia edecektir. Deccâl'in fitnesi Âdem (as) yaratıldığı günden beri ortaya çıkmış ve kıyamet gününe kadar ortaya çıkacak olan fitnelerin en büyüğüdür. Çünkü ona büyük mucizeler bahsedilmiştir. Mesih Deccâl denmesinin, Mesih İsa ile ilgisi vardır. İsa (as) Allah'ın izniyle ölüleri diriltirdi. Mesih Deccâl de aynı şeyi Allah'ın izin vermesi ile bir imtihan için yapacaktır. Yağmur yağdırma, bereket getirme, ölüleri diriltme mucizeleri ile insanlar onun ilah olduğunu sanacaklardır.

Nevvâs İbni Sem'ân (ra) şöyle dedi: Bir sabah Resûlullah (sav) Deccâl'den uzun uzun bahsetti. Sonunda yorulup sesini alçalttı, sonra tekrar yüksek sesle konuştu. Biz onun anlatışına bakarak Deccâl'in Medine civarındaki hurmalıklara gelip dayandığını zannettik. Tekrar yanına gittiğimiz zaman üzüntümüzü anladı ve **"Hayrola, bu ne hal?"** dedi. Biz de:

- Yâ Resûlallah! Sabahleyin Deccâl'den bahsettin. Kâh alçak sesle kâh yüksek sesle konuştuğun için, biz onun hurmalıklara gelip dayandığını sandık, dedik. Bunun üzerine şöyle buyurdu: **"Sizin adınıza Deccâl'den başka şeylerden daha çok korkuyorum. Şayet Deccâl ben aranızdayken çıkarsa, onun oyununu bozar, delillerini çürütürüm. Eğer ben aranızdan ayrıldıktan sonra çıkarsa, artık herkes kendini ona karşı savunup korumalıdır. Zaten Allah Teâlâ mü'minleri onun kötülüklerinden koruyacaktır. Deccâl kıvrıkcık saçlı, patlak gözlü, (Cahiliye devrinde ölen) Abduluzzâ İbni Katan'a benzeyen bir gençtir. Sizden onu gören Kehf sûresinin baş (ve son) tarafından onar âyet okusun. O Şam ile Irak arasındaki bir yerden çıkacak. Sağa sola her yana kötülüğünü yayacaktır. Ey Allah'ın kulları, imanınızı koruyup direnin!"**

⁵ (Ebu Dâvûd)

⁶ (Buhari)

- Y  Resûlallah! Deccâl'in yeryüzünde kalma süresi ne kadardır? diye sorduk. Şöyle buyurdu:

"Kırk gündür. Bir günü bir yıl kadar, bir başka günü bir ay kadar, bir diğer günü de bir hafta kadardır; geri kalan günleri ise sizin bildiğiniz günler gibidir." Biz: Y  Resûlallah! Bir yıl kadar olan günde, kılaca ımız bir günlük namaz k fi gelecek mi? dedik.

"Hayır, siz namaz vakitlerini ona göre takdir ve hesap ediniz" buyurdu. Biz: Y  Resûlallah! Onun yeryüzündeki süratı ne kadardır? diye sorduk. Şöyle buyurdu:

"Rüzgârın sürüklediği bulut gibi insanların yanından geçer, il h olduğunu söyleyerek kendisine iman etmelerini ister, onlar da iman ederler. G  e yağmur ya dırmasını emreder, yağmur ya ar; yere bitki bitirmesini emreder, otlar,  ayırklar biter; insanların yayılmaya gönderdikleri hayvanları daha gösterişli ve semiz, sütleri daha bol olarak döner. Daha sonra başka insanların yanına gelecek onları kendine inanmaya davet eder; fakat onlar kendisine inanmayıp teklifini geri çevirirler; Deccâl de yanlarından ayrılıp gider; lakin sabahleyin suları çekilip  ayır çimenleri kurur, hayvanları da helâk olur."

"Deccâl bir  rene u rayıp 'Definelerini ortaya çıkar!' der, o harabedeki defineler arıbeyinin peşinden giden arılar gibi Deccâl'in arkasından gider. Sonra Deccâl babay  it bir genci yanına  a ırıp onu kılıcıyla ikiye biçer; vücudunun her parçası bir yana d  er; ardından ona seslenir. Delikanlı gülümseyen bir çehreyle ona doğru gelir. Deccâl böyle i ler yaparken Allah Te    Mes h İbni Meryem'i (as) gönderir. Mes h, boyanmış iki elbise içinde, ellerini iki mele in kanatları üzerine koyarak Dima k'ın doğusundaki Akminare'nin yanına iner."

"Mesih parıldayan yüzüyle ba ını yere e ince saçlarından terler damlar, ba ını kaldırıncı inci gibi n r n  damlalar dökülür. Onun nefesini koklayan kâfir derhal ölür. Nefesi baktığı yere  nında ulaşır. Mesih Deccâl'in peşine d  er, onu (Kudüs yakınındaki) B b l d'de yakalayıp öldürür. Sonra İ    (as), Allah Te   'nın kendilerini Deccâl'in  erinden koruduğu birtakım insanların yanına gelir, onların yüzlerini ok ayarak Deccâl fitnesinin sona erdiğini söyler ve kendilerine cennetteki yüksek derecelerini haber verir. Bu sırada Allah Te    İ   'ya (as) vahyederek "Kimsenin  ld remeyece i kullar yarattım; diğer kullarımı toplayıp T r'a götür" buyurur. Allah Te    Ye'  c ve Me'  c  yeryüzüne gönderir. Onlar tepelerden süratle inip giderler;  nc leri Taberiye g l ne varıp g l n bütün suyunu içer."

"Arkadan gelenler oraya vardıkları-nda, "Bir zamanlar burada çok su varmış" derler. İ    (as) ile yanında bulunan müminler T r da ında mahsur kalırlar. Onlardan her biri için bir öküz ba ı, sizin bugünkü paranızla yüz altından daha kıymetli olur. İ    (as) ile yanındaki müminler bu bel dan kendilerini kurtarması için Allah Te   'ya yalvarırlar. Allah Te    da Ye'  c ve Me'  c ' n enselerine kurtçuklar musallat eder; hepsi bir anda ölüp gider. Ardından İ    (as) ile müminler T r da ından inerler. Ye'  c ve Me'  c ' n kokmuş cesetlerinin olmadığı bir kar  yer bulamazlar. İ    (as) ile yanındaki müminler bu bel dan da kendilerini kurtarması için Allah Te   'ya yalvarırlar."

"Allah Teâlâ deveboyunları gibi iri kuşlar gönderir; bu kuşlar onların kokmuş cesetlerini alarak Cenâb-ı Hakk'ın dilediği yere götürüp atarlar. Sonra Allah Teâlâ hiçbir evin ve çadırın engel olamayacağı bol bir yağmur gönderir; bu yağmur yeryüzünü ayna gibi pırıl pırıl temizler. Daha sonra yeryüzüne "Meyveni bitir, bereketini getir" diye emreder. O gün bir grup insan tek bir nar ile doyar, kabuğuyla da gölgelenirler."

"Yayıma gönderilen hayvanların sütü de bereketlenir, bir devenin sütü kalabalık bir grubu, bir ineğin sütü bir kabileyi, bir koyunun sütü bir cemaati doyurur. Onlar böyle yaşayıp giderken Allah Teâlâ tatlı bir rüzgâr gönderir; bu rüzgâr onları koltuk altlarından sarmalayıp her müminin ve müslimin ruhunu alıp götürür. Yeryüzünde insanların en fenaları kalır; onlar eşekler gibi birbirleriyle tepişip herkesin gözü önünde cinsel ilişkide bulunurlar ve kıyamet onların üzerine kopuverir."

Hadisten Çıkan Dersler

• Sahabeler dinlenen hakikatlerden etkilenirlerdi. Öyle kendilerini kaptırmışlardı ki, hurmalıklardan hemen çıkacak sandılar. İnsanların çoğunun durumunu ise böyle göremezsiniz! Kabir azabı anlatılır veya cehennem anlatılır, insanlar azap çekiyor- dur ama çoğu kimse umursamaz bile...

• İmanı sağlam mü'minlere Deccâl zarar veremez. O yüzden imanımızı sağlam, tahkiki bir şekilde öğrenip, amel etmemiz gerekmektedir. Ne zaman ki Deccâl anlatılmamayı başladı, işte o zaman Deccâl çıkacaktır.

• Zaman kavramı alt üst olacak. Bir anda dünyanın her yerine nüfus edecektir. Bir günü bir yıl kadar olacak, sonra düşerek gelecek. Ama kırk günde dünyanın en büyük fitnelerinden biri olacak.

• Sahabelerin derdi böylesi bir ortamda ne idi? Elbette namaz. O kırk gün içinde nasıl namazlarını kılacaklarını önemsediler. Çünkü namaz önemsenmesi gereken bir ibadettir. Nefsimize sormak lazım; 'sizin gönlünüzde namazın kıymeti/değeri nerededir?'

• Şeyhleri yüceltenler, 'onlardan şöyle mucizeler gördük' diyenler bu hadisi iyi düşünsünler! Deccâl de birçok mucize gösteriyor insanlara ve insanlar da ona tabi oluyor. Ama helak olmaktan kurtulamıyorlar!

Ebu Said el Hudri (ra) anlatıyor; "Deccâl, Medine geçitlerine girmesi kendisine haram kılınmış olarak çıkacak. Derken (Medine civarındaki) bazı ekimsiz yerlere kadar gelir. O gün insanların en hayırlısı olan -veya en hayırlılarından- bir kimse onun karşısına çıkar ve:

"Sen Resûlullah'ın (sav) bize haber verdiği Deccâl'sin!" der. Deccâl de (kendi adamlarına): "Ben şunu öldürüp sonra da diriltsem ne dersiniz? Bu işte bir şüpheye düşer misiniz?" der. Oradakiler: "Hayır!" derler. Deccâl onu öldürür ve sonra diriltir. Diriltildiği zaman adam: "Allah'a yemin olsun. Senin hakkında hiçbir vakit bugünkünden daha basiretli olmamıştım!" der. Deccâl onu tekrar öldüreyim mi di(yerek öldürmek iste-ye)cek, fakat musallat edilmeyecek."⁸

Allah'ın kullarına bir imtihan vesile olması için Deccâl'e verdiği bazı özellikler;

a) Kendisi bir insandır.

b) Erkek, genç, kızıl, kısa, çarpık bacaklı, kıvrık saçlı, alnı açık, göğsü geniştir.

⁷ (Müslim)

⁸ (Buhari)

c) Bir gözü kördür.

d) Alnının ortasında 'kâfir' yazısı mevcuttur.

e) Kısırdır.

f) Rablik iddiasında bulunacaktır.

g) Kendisinin cennet ve cehennemi olacaktır.

h) Bir şehirden diğerine çok hızlı şekilde intikal edecektir. Ancak Mekke ve Medine'ye giremeyecektir.

i) Göğün ve yerin emrinde olması

j) Şeytanlardan yardım görmesi söz konusudur.

k) Bir insanı öldürüp tekrar diriltecektir.

"Şunu iyi bilin ki sizden biri ölene kadar Rabbini göremez."⁹

Bu hadis Dünya gözü ile Allah Teâlâ'nın görülemeyeceğini, dolayısıyla da rablik iddiasında bulunan bir kimsenin insanlar tarafından görülemeyeceğini ifade etmektedir. Deccâl'de kusurların olması onun rablik iddiası ile kusurların çelişmesinden kaynaklıdır.

"Deccâl'in cenneti ve cehennemi olacaktır. Onun cenneti cehennem, cehennemi ise cennettir."¹⁰

İmtihan, fitne bir başladı mı insanların nasıl değişeceği, iman edenlerin bile ertesi güne mü'min çıkabilecekleri meçhul olur. Şu hadiseyi bizzat gözlerinizle görmüş olduğunuzu bir düşünün, ne derdiniz. Nebi (sav) şöyle buyurdu: **"Rüzgârın yönlendirdiği yağmur gibidir. Deccâl bir kavme gelir, onları davet eder. Onlar da davetine icabet edip ona iman ederler. Bunun üzerine Deccâl semaya emreder onlara yağmur yağdırır, yere emreder onlara nebatat bitirir. O kavmin otlağa çıkmış hayvanları akşam olunca zirveleri en yüksek, böğürleri daha geniş ve memeleri sütten dopdolu olarak dönerler.**

Sonra Deccâl başka bir kavme gelir, onları davet eder. Onlar Deccâl'i reddedip iman etmezler. Deccâl onları bırakıp gider. O kavim kuraklığa ve kıtlığa uğramış olarak sabahlar, malları ellerinden gider. Deccâl bir harabeye uğrar ve 'hazineni çıkar' der. Bunun üzerine o harabenin hazineleri, arıların arıbeyinin arkasından takip etmesi gibi onu takip ederler."¹¹

Deccâl'i Kim Öldürecek?

Deccâl, yeryüzüne inip, tabi olacakları kendisine tabi olduktan sonra, fitnesi geneli kapsadıktan sonra müminlerin azı hariç kurtulduktan sonra İsa (as) yeryüzüne iner ve "Bab-ı Ludd" denilen yerde karşılaştıklarında kendisini öldürür.

عن مجمع بن جارية الأنصاري رضي الله عنه يقول : سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول : " يَقْتُلُ ابْنُ مَرْيَمَ الدَّجَالَ بِبَابِ لُدٍّ "

"İsa b. Meryem, Lüdd kapısında Deccâl'i öldürecek."¹²

Bu hadis, Deccâl'in fitnesinden kurtulmak için İsa'nın (as) nüzulünü ve onunla mücadelesini haber vermektedir. Lüdd, Filistin'de bir şehirdir. Bu hadis, aynı zamanda, İsa'nın (as) ölmediğini, göğe kaldırıldığını ve ahir zamanda tekrar yeryüzüne ineceğini doğrulamaktadır.

وَأَنَّهُ لَعَلَّمُ لِلْسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

"Bilin ki, o kıyamete ait bir bilgidir. Sakın ondan şüphe etmeyin ve bana tâbi olun. Bu dosdoğru yoldur."¹³

"Hani Allah şöyle buyurmuştu: "Ey İsa! Şüphesiz, senin hayatına ben son vereceğim. Seni kendime yükselteceğim."¹⁴

¹¹ (Müslim)

¹² (Müslim)

¹³ (43/ Zuhuruf 61)

¹⁴ (3/Âl-i İmrân 55)

⁹ (Müslim)

¹⁰ (Müslim)

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki muhakkak ileride Meryem oğlu İsa sizin i inize adaletli bir hakem olarak inecektir. O zaman haçı kıracak, domuzu öldürecek, cizyeyi kaldıracak, mal o kadar  o alacak ki hiçbir kimse mal kabul etmeyecek. Nihayet bir tek secde dünya ve dünyada ki her Şeyden daha hayırlı olacaktır."¹⁵

Günümüzde İsa'nın (as) yeryüzüne inece i ile ilgili bir fitne var ki, bu âyet ve hadisler ile Şüphe edilmemesi gerektiğini ifade edelim. Rabbim doğru yolundan ayırmasın.

Yüce Allah, vahye kulak verenin ayağını imtihanlar karşısında sabit kalır. Nitekim Rasulullah (sav) Deccâl'in vasıflarını bize anlatmıştır. İman eden ve uyanık olan bir mü'min, Allah'ın izniyle onu tanıyacak ve ondan beri olacaktır. Rabbim bu uzun yolda yar ve yardımcımız olsun. **"Allah'ım! Kabir azabından, cehennem azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden ve Mesih Deccâl'in Şerrinden sana s  ınırım."**¹⁶  min.

¹⁶ (Buhari ve Müslim)

Kur'an'da Kiyamet Tasviri: Tekvir Suresi

Salih Bağırgan

Hiç şüphe yok ki Allah'ın haber verdiği gaybî olaylar kesinlikle gerçekleşecektir. Kul, bu dünyadan ayrılmadan önce ahiret için hazırlık yapmakla sorumludur. Ahirete dair bu manzaraları hatırlamak gafiller için bir uyarı, günahlarda ısrar edenler için bir sakındırma, hak yolunda yürüyenler için ise bir azıktır. İşte bu yüzden bu sahneleri incelemeye ve hatırlamaya ne kadar da muhtacız! Kalplerimiz yumuşasın, azimlerimiz Rabbimize itaate güç kazansın diye bunları sık sık anmalıyız.

Şüphesiz ki Kur'an-ı Kerim'de kıyamet gününün bazı sahnelerinin anlatıldığı en büyük surelerden biri Tekvir Suresidir. Mekki bir sure olup 29 ayetten oluşmaktadır. Bu sure, başında kıyametin ve alametlerinin on iki farklı sahnesini tasvir ederek başlar. Nitekim Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Kim kıyamet gününü gözleriyle görüyormuş gibi izlemek isterse Tekvir Suresi, İnfitar Suresi ve İnşikak Suresi'ni okusun."¹

Ayrıca İbn-i Abbas'tan (radiyallahu anhuma) nakledildiğine göre, Ebu Bekir (radiyallahu anh) Rasulullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle demiştir: "Ya Rasullah! Saçların ağardı."

Bunun üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Beni Hud, Vakıa, Mürselat, Nebe ve Tekvir sureleri ihtiyarlattı."²

Kıyamet günü meydana gelecek dehşet verici olayların ilki Tekvir Suresi'nin de haber verdiği üzere, güneşin dürülmesi, ışığının yok olması ve ışınlarının katlanıp toplanmasıdır. Güneşin bu haliyle bir örtü gibi sarılıp yok edilmesi, insanları bitmeyen bir karanlık ve tarif edilemez bir korkuyla baş başa bırakacaktır. O an geldiğinde insanlar şaşkınlık ve dehşet içinde birbirine karışacak, büyük bir panik yaşanacaktır. Bu olay, dünyanın artık sona erdiğini ve kıyametin koptuğunu haber veren büyük bir alamettir.

Nitekim Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Güneş ve ay kıyamet günü dürülüp sarılacaktır."³

Tekvir kelimesi, Arapçada bir şeyi yuvarlak bir şekilde sarmak, katlamak anlamına gelir. İbn-i Cevzî tefsirinde bu konuda şöyle der:

Müfessirler der ki: Güneş bir araya toplanacak, sonra dürülüp denize atılacaktır. Başka bir görüşe göre ise ateşe atılacaktır. Bir başka görüş ise yaratıldığı aslına döndürüleceğini söyler.

Tekvir Suresi "İzâ" (ne zaman ki) ifadesiyle başlamaktadır ki bu, korku ve dehşet hissinin artıran bir başlangıçtır. Surede kıyamet gününe ait on iki farklı sahne anlatılmıştır. Bunlardan altısı kıyametten önce gerçekleşerek dünyanın sonunun geldiğini bildirirken, diğer altısı kıyametten sonra meydana gelecek ve insanların iki gruba ayrılacağını haber vermektedir.

¹ (Tirmizi)

² (Tirmizi)

³ (Buhari)

Ubey bin Ka'b (radiyallahu anh) bu konuda şöyle demiştir:

"Kıyametten önce altı büyük alamet vardır: İnsanlar çarşılarında alışveriş yaparken birden bire güneşin ışığı kaybolacak, ardından yıldızlar dökülmeye başlayacak, sonrasında dağlar yerin yüzüne çarpıp sarsılacak, hareket edecek ve yanıp kül olacaktır. Bu dehşet verici olaylar karşısında cinler insanlara, insanlar cinlere sığınacak. Hayvanlar, kuşlar ve tüm canlılar birbirine karışacak, her şey altüst olacaktır."⁴

Bu manzaralar, kıyamet gününün şiddetini ve insanın dünya hayatındaki sorumluluğunu bir kez daha hatırlatmaktadır. O gün gelmeden önce hazırlık yapmak ve Rabbimize itaati artırmak için bu sahneleri hatırlayarak ders almak hepimizin üzerine düşen bir vazifedir.

Yüce Allah, önce gökteki ve yerdeki büyük varlıkların başına gelecek korkunç olayları anlattıktan sonra, hayvanlar âlemine dair bir sahneye dikkat çekiyor:

"Ve gebe develer kendi hallerine bırakıldığında."⁵

Kıyametin dehşeti öyle büyük olacak ki, Arapların en kıymetli malları olan gebe develer bile sahipleri tarafından tamamen unutulacak. İnsanlar en değerli varlıklarını bile umursamayacak hale gelecekler.

Bu ayetlerin ardından Allah Teâlâ, kıyamet günü yaşanacak büyük olayların, insanları mahşere sevk eden büyük bir toplanmaya işaret ettiğini belirtiyor. Bunu anlatmak için, normalde birbirine yaklaşmayan, farklı özelliklere sahip varlıkları bile bir araya getirecek bir sahneyi şöyle tasvir ediyor:

"Ve vahşi hayvanlar toplandığında."⁶

Tabiatı gereği birbirine yaklaşmayan, birbirinden kaçan vahşi hayvanlar bile kıyamet gününün dehşetiyle bir araya gelecek, korkudan birbirlerine sığınacaklar. O halde, insanlar için durum nasıl olur?

Bunun ardından kıyamet gününün bir başka korkunç sahnesi gelir:

"Ve denizler tutuşturulduğunda."⁷

Ali ve İbn-i Abbas (radiyallahu anhu-ma) bu ayeti şöyle açıklamışlardır:

"Denizler tutuşturulacak ve ateş gibi yanacaktır."

Bu, kıyamet gününün ne kadar büyük bir felaket olduğunu anlatan korkutucu bir sahnedir. Normalde suyun söndürdüğü ateş, o gün alev alacak ve yeryüzünü yakıp kavuracaktır.

Tüm bu sahneler, kıyamet gününün büyüklüğünü, dünyanın nasıl yok olacağını ve insanların ahiret için hazırlık yapmaları gerektiğini bizlere hatırlatmaktadır. O halde, o büyük gün gelmeden önce Allah'a yönelmeli, O'na itaat etmeli ve ahiretimiz için en güzel azığı hazırlamalıyız.

Yüce Allah, kıyametin kopmasından önce meydana gelecek altı büyük olayı anlattıktan sonra, kıyamet sonrası yaşanacak altı sahneyi de bizlere bildirmektedir. Bunların ilki, insanların kendi akıbetlerini merakla beklemeleridir. İşledikleri amellerin karşılığını görecekları an gelip çatmıştır. Bu sahneyi Allah Teala şöyle tasvir ediyor:

"Ve nefisler eşleştirildiğinde."⁸

Ömer (radiyallahu anh) bu ayeti şöyle açıklamıştır:

⁴ (İbn-i Cerir)

⁵ (81/Tekvir 4)

⁶ (81/Tekvir 5)

⁷ (81/Tekvir 6)

⁸ (81/Tekvir 7)

"Cennette salih kimseler salihlerle cehennemde kötü kimseler kötülerle eşleştirilecek."

Bunun ardından Yüce Allah, İslam öncesi Cahiliye döneminde diri diri toprağa gömülen kız çocuklarının kıyamet günü uğrayacakları adaleti beyan ederek şöyle buyuruyor:

"Ve diri diri toprağa gömülen kız çocuğuna sorulduğunda; hangi günah sebebiyle öldürüldü?"⁹

Bu ayet, sadece Cahiliye Araplarının işlediği korkunç günahı anlatmakla kalmaz; aynı zamanda çocuklarına iyi bakmayan, onların eğitim ve terbiyesine gereken önemi vermeyen herkes için de bir uyarıdır. Kur'an, kız çocuğunun değil, onu öldürenin sorguya çekileceğini değil, bilakis kız çocuğunun bizzat "hangi suçtan dolayı" öldüğünü sormasını öne çıkararak, bu zalimce fiilin ne kadar ağır bir suç olduğunu vurgulamaktadır.

Yüce Allah, kıyamet günü insanların tüm amellerinin ortaya döküleceğini bildirerek şöyle buyuruyor:

"Ve sahifeler açıldığında"¹⁰

Bu ayet, herkesin dünya hayatında yaptığı iyi ve kötü her şeyin kaydedildiği amel defterlerinin açılacağını bildirir. Hadiste belirtildiği gibi, kıyamet günü insanlar çıplak ve yalınayak olarak diriltileceklerdir.

Ümmü Seleme (radiyallahu anha) şöyle anlatıyor:

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'i işittim, şöyle diyordu: **"Kıyamet günü insanlar çıplak ve yalınayak haşroluncaktır."** Bunun üzerine ben: "Ey Allah'ın Rasûlü! Kadınlar ve erkekler birbirlerine

bakmayacak mı?" diye sordum. Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: **"O gün herkes kendi derdine düşmüş olacak."** 'Peki, onları ne meşgul edecek?' diye sordum. Rasulullah şöyle buyurdu: **"Açılan amel defterleri! O defterlerde hardal tanesi kadar küçük ya da büyük her şeyin kaydedildiğini görecekler."**¹¹

Bu ayetin ardından Allah Teâlâ, göğün açılıp sırlarının ortaya çıkacağını bildiriyor:

"Ve gökyüzü sıyrılıp açıldığında."¹²

O gün gökyüzü, sıyrılıp kaldırılacak, tıpkı bir örtünün kaldırılması gibi, tüm saklı sırlar ortaya çıkacaktır.

Ardından Yüce Allah, cehennemin alevlendirilip hazır hale getirileceğini bildirerek şöyle buyuruyor:

"Ve cehennem alevlendirildiğinde"¹³

Bu ayet, kıyamet günü cehennemin azap için hazırlanacağını, içine atılacak kimseleri beklediğini bildirir. Nitekim Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet günü cehennem getirilir. Onun yetmiş bin yuları vardır. Her bir yuları yetmiş bin melek çeker."¹⁴

Bu sahne, cehennemin ne kadar büyük bir azap yeri olduğunu gözler önüne sermektedir. O gün gelmeden önce bizler, kendimizi Allah'ın azabından korumalı ve O'nun rahmetine sığınmalıyız.

⁹ (Taberani)

¹⁰ (81/Tekvir 11)

¹¹ (81/Tekvir 12)

¹² (Müslim)

⁹ (81/Tekvir 8,9)

¹⁰ (81/Tekvir 10)

Surenin diğer bölümlerinde vahiy ve risalet konusu ele alınır. Allah, büyük yaratıkları üzerine yemin ederek Kur'an'ın gerçek ve kesin bir hakikat olduğunu bildirir. Bu Kur'an, şerefli bir elçi olan Cebrail (aleyhisselam) tarafından, yaratılmışların en hayırlısı olan Muhammed Mustafa'ya (sallallâhu aleyhi ve sellem) indirilmiştir.

Son olarak sure, müşriklerin Kur'an hakkındaki batıl iddialarını reddeder ve onun takva sahipleri için bir öğüt olduğunu vurgular:

“Öyleyse nereye gidiyorsunuz? Bu, bütün âlemler için bir öğütten başka bir şey değildir.”¹⁵

Böylece şüpheler ortadan kalkmış, deliller apaçık ortaya konulmuş ve hiçbir mazeret kabul edilmeyecek bir durum oluşmuştur. Dileyen, hak yolunda yürüyüp mükâfatını alır; dileyen ise hevasına uyarak sapkınlık yoluna girer ve bunun cezasını çeker.

“Siz ancak âlemlerin Rabbi olan Allah'ın dilemesiyle bir şey dileyebilirsiniz.”¹⁶

Allah'ım! Bizi doğru yolda sabit kıl, hidayete erdirdiklerinle birlikte bizi de hidayete ulaştır.

¹⁵ (81/Tekvir 26, 27)

¹⁶ (81/Tekvir 29)

Takva

Nasihatimiz Var

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

Allah Yolunda Kardeşler Edinin!

Muhammed Fırat

Dostluk güzel ahlâkın, tefrika ise kötü ahlâkın meyvesidir. O halde güzel ahlâk, karşılıklı sevgi, birlik olma ve anlaşmayı, kötü ahlâk ise düşmanlık, çekişme ve birbirine sırt çevirmeyi doğurur. Öyle ya! Ağaç güzel ise meyvesi de güzel olur. Güzel ahlâkın İslam dinindeki önemi bir sır değildir. Allah (Subhânehu ve Tealâ) Rasûlünü güzel ahlâkı ile överek şöyle buyurmuştur:

"Gerçekten de sen, pek büyük bir ahlâk üzerindesin" (68 Kalem/4)

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"İnsanların cennete girmelerine en çok yardım eden iki şey, takva ve güzel ahlâktır!"¹

Usame b. Şerik (radiyallahu anh) der ki: "Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e "İnsanlara verilen şeylerin en hayırlısı nedir?" diye sorduğumda bana **"Güzel ahlâk"** diye cevap verdi."²

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim."³

"Mizana konulacak şeylerin en ağırı güzel ahlâktır."⁴

"Allah (Subhânehu ve Tealâ) yaratılışını ve ahlakını güzelleştirdiği kimseyi ateşe yedirecek değildir."⁵

"Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Ebu Hureyre'ye "Ya Eba Hureyre! Güzel ahlâka sarıl ve ondan ayrılma!" buyurdu. Ebu Hureyre "Ey Allah'ın Rasûlü! Güzel ahlâk nedir?" diye sorduğunda da **"Sana gelmeyene gidersin, zulmedeni bağışlarsın ve seni mahrum edip vermeye verirsin"** diye cevap verdi."⁶

Muhakkak ki güzel ahlâkın neticesi, ülfet ve ünsiyettir. Ağaç güzel olunca meyvesi de güzel olur. Nasıl olmasın ki? Ülfeti övme konusunda birçok hadis vârid olmuştur. Özellikle de birbirini sevenlerin arasındaki bağ, takva, din ve Allah sevgisi olursa...

Allah (Subhânehu ve Tealâ) insanlara bahşettiği ülfet ve ünsiyet nimetini beyan etmek üzere şöyle buyurmuştur:

"Eğer yeryüzünde olanların hepsini verseydin yine de onların kalplerinin arasını birleştiremezdin. Fakat Allah, onların kalplerini birleştirdi" (8 Enfal/63)

"Allah'ın size olan nimetini hatırlayın! Hani siz birbirinize düşman idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmişti ve O'nun nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz." (3 Âli İmran/103)

Allah (Subhânehu ve Tealâ) Müslümanları ayrılıktan menetmek için ise şöyle buyurmuştur:

"Hep birden Allah'ın dinine sımsıkı sarılın! Birbirinizden ayrılıp dağılmayın. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın!" (3 Âli İmran/103)

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Benim meclisime (kıyamette) en yakın olanınız, ahlâk bakımından en güzel olanınızdır. O kimseler ki, kendileriyle arkadaşlık yapan, onlardan istifade ettiği gibi onlardan eziyet de görmez. Onlar öyle kimselerdir ki dost olurlar ve dost edinirler."⁷

"Mümin ünsiyet eder ve kendisiyle ünsiyet edilir. Hoş geçinmeyen ve hoş geçinilmeyen bir kimsede ise hayır yoktur."⁸

¹ (Tirmizî ve Hâkim)

² (İbn Mâce, sahih bir senedle.)

³ (İmam Ahmed, Beyhakî ve Hâkim.)

⁴ (Ebu Davud ve Tirmizî.)

⁵ (İbn Adiy, Taberânî ve Beyhakî.)

⁶ (Beyhakî, Şuab-ul-İman.)

⁷ (Taberânî, Cabir (radiyallahu anh)'dan rivayet etmiştir.)

⁸ (İmam Ahmed ve Taberânî; Sehl b. Sa'd (radiyallahu anh)'dan rivayet etmiştir. Hâkim, Ebu Hureyre (radiyallahu anh)'dan naklederek sahih olduğunu söylemiştir.)

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), dindeki kardeşliğin değerini şu sözlerle ifade etmektedir:

"Allah (Subhânehu ve Tealâ) bir kimseye hayır irade etmişse, ona unuttuğunu hatırlatacak ve hatırında olanı yerine getirmede yardımcı olacak salih bir dost nasip eder."⁹

"Allah için birbirini seven iki kardeş, biri diğerini yıkayan iki ele benzer. İki mümin bir araya geldiğinde muhakkak ki Allah (Subhânehu ve Tealâ) her birine arkadaşından hayır nasip eder."¹⁰

Ayrıca Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) din yolundaki kardeşliğe teşvik ederek şöyle buyurmuştur:

"Allah yolunda kendisine kardeş eden bir kimseyi Allah (Subhânehu ve Tealâ) cennette hiçbir ameli ile ulaşamayacağı yüce bir dereceye yükseltir."¹¹

Ebu İdris Havelanî'nin,¹² Muaz b. Cebel'e "Ben seni Allah rızası için seviyorum" demesi üzerine Muaz ona şu cevabı vermiştir: "Müjdeler olsun sana! Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) **"Kıyamet gününde yüzleri ayın on dördü gibi parlayan birtakım insanlar için arşın etrafında kürsüler konulur. İnsanlar feryat ederken onlar feryat etmezler. O günde halk korkar onlar ise korkmazlar. Çünkü onlar, Allah (Subhânehu ve Tealâ)'nın korkmayan ve üzülme-yen veli kullarıdır"** buyurduğunda "Ey Allah'ın Rasûlü! Bunlar kimlerdir?" diye sormuştum. Bana **"Onlar, Allah yolunda birbirini seven kimselerdir"** diye cevap vermişti."¹³

⁹ (Ebu Davud, Aişe (radiyallahu anha)'dan rivayet etmiştir.)

¹⁰ (Sulemi ve Ebu Mansur ed-Deylemi, Enes (radiyallahu anh)'dan rivayet etmişlerdir.)

¹¹ (İbn Ebi Dünya, Kitabu'l İhvan'da Enes (radiyallahu anh)'dan rivayet etmiştir.)

¹² (Asıl adı Aizullah b. Abdullah b. Amr'dır. Abdülmelik'in hilâfeti zamanında Şam'da kadılık yapmıştır. İbn Main ve başka âlimler Ebu İdris'in H.80 senesinde vefat ettiğini söylemişlerdir.)

¹³ (İmam Ahmed ve Hâkim.)

Ebu Hureyre (radiyallahu anh)'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Arşın etrafında nurdan yapılmış minberler vardır. O minberlerin üzerine elbiseleri ve yüzleri nur gibi parlayan kimseler oturacaktır. Bunlar ne peygamber ne de şehiddirler. Fakat peygamberler de şehidler de onların haline gıpta ederler." Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e "Ya Rasulallah! Onların vasıflarını bize bildir!" denildiğinde Rasulullah şöyle cevap vermiştir: **"Onlar, Allah yolunda birbirini sevenler, Allah için buluşup oturanlar ve Allah için birbirini ziyaret edenlerdir."**¹⁴

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Allah yolunda birbirini seven iki kişiden Allah (Subhânehu ve Tealâ) katında daha sevimli olanı, arkadaşını daha fazla sevendir."¹⁵

Allah yolunda kardeş olan iki kişiden birisinin makamı diğerinin makamından daha yüksek olduğunda (zürriyetlerin ebeveynlerine iltihak edilmesi gibi) kardeşinin makamına yükseltir. Çünkü Allah yolunda elde edilen kardeşlik, doğum yoluyla kazanılan bağlardan daha değersiz değildir. Allah (Subhânehu ve Tealâ) şöyle buyurmaktadır:

"İman edip de soyları da imanda kendilerine tabi olanlar (var ya)! İşte biz, onların nesillerini de kendilerine kattık. Onların amellerinden de bir şey eksiltmedik. Herkes kazandıklarına karşı bir rehindir." (52 Tur/21)

¹⁴ (Nesâî, Sünen-i Kübra.)

¹⁵ (İbn Hibban ve Hâkim, Enes (radiyallahu anh)'dan rivayet etmiştir. Hâkim, isnadının sahih olduğunu söylemiştir.)

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Allah (Subhânehu ve Tealâ) der ki: Benim için birbirini ziyaret edenler benim sevgimi kazanmışlardır. Benim için birbirini sevenlere muhabbetim hak olmuştur. Benim için birbirlerine (hediye) verenlere ve yardımlaşanlara da muhabbetim hak olmuştur."¹⁶

"Allah (Subhânehu ve Tealâ) kıyamet gününde şöyle der: Benim celâlim için birbirini sevenler nerededirler? Benim gölgemden başka bir gölge bulunmayan bu günde onları rahmetimin altında gölgelerim."¹⁷

"Yedi sınıf insan vardır ki Allah (Subhânehu ve Tealâ) onları hiç bir gölgenin bulunmadığı günde gölgesinde gölgelendirir:

1) Adaletle hükmeden devlet başkanı.

2) Allah'a ibadetle büyüyen genç.

3) Gönlü mescidlere bağlı bulunan kimse.

4) Allah yolunda birbirini seven ve bu sevgi üzerine bir araya gelip yine bu sevgi üzerine birbirlerinden ayrılan iki mümin.

5) Tenhada Allah'ı anıp gözlerinden yaşlar akan kimse

6) Asil ve güzel bir kadın kendisini zinaya davet ettiği halde "Ben Allah'tan korkarım" diyerek harama yanaşmayan kimse.

7) Sağ elinin verdiğini sol elinin dahi bilemeyeceği kadar verdiği sadakayı gizleyen kimse."¹⁸

"Allah yolundaki kardeşini ziyaret eden kimsenin arkasından bir melek şöyle seslenir: Sen ne güzelsin! Senin adımların da güzeldir ve cennet, senin için güzel bir yer olarak hazırlanmıştır."¹⁹

"Bir adam, Allah rızası için bir kardeşini ziyarete gidiyordu. Allah (Subhânehu ve Tealâ) o adama insan suretinde bir melek gönderdi. Melek ona şöyle sordu:

- Nereye gidiyorsun?

- Filân kardeşimi ziyaret etmek istiyorum.

- Onun yanında bir ihtiyacın mı var?

- Hayır!

- Peki, aranızda bir akrabalık mı var?

- Hayır!

- O, zamanında sana iyilik yaptığı için mi gidiyorsun?

- Hayır!

- Ya niçin gidiyorsun?

- Ben onu Allah için seviyorum ve bu maksatla ziyaretine gidiyorum.

- Bil ki beni sana Allah (Subhânehu ve Tealâ) gönderdi. O adamı Allah için sevdiğin için Allah da seni seviyor ve senin için cenneti vacip kılmıştır."²⁰

Öyleyse kardeşim; Allah katında bu makama ermek için Allah için kardeşler edinmek gerekir. Onların kıymetini bilmek, onlara iyi davranmak gerekir. Onlardan gelecek cefaya sabretmek, hemen pes etmemek gerekir.

Velhamdullahi Rabbil alemin...

¹⁶ (Ahmed ve Hakîm. Hakîm, sahih olduğunu söylemiştir.)

¹⁷ (Müslim)

¹⁸ (Buhârî ve Müslim, Ebu Hureyre (radiyallahu anh)'dan rivayet etmişlerdir.)

¹⁹ (İbn Adiy, Enes (radiyallahu anh)'dan, Tirmizî ve İbn Mâce ise Ebu Hureyre (radiyallahu anh)'dan rivayet etmişlerdir.)

²⁰ (Müslim, Ebu Hureyre (radiyallahu anh)'dan rivayet etmiştir.)

Takva

Oruç Ahkâmına Dair Soru Ve Cevaplar

Hüseyin Oral

Allaha hamd, resulüne salat ve selamdan sonra **"Allah (cc) kimin hayrını dilerse onu dinde fakih kılar."**¹ Rasulullah (sav)'in bu temel vasiyetinden başlayarak oruçla ilgili bazı meseleleri soru ve cevap formatında istifadelerinize sunmak istedim.

Bu soru ve cevapları okuyan bir kimse oruçla ilgili birçok meseleyi öğrenmiş olacaktır. Gayret bizden başarı Allah'tandır.

Soru: Orucun tarifi nedir?

Cevap: Oruç, kişinin kendisini Allah'a ibadet maksadı ile (niyet ederek) yemek, içmek ve cinsi münasebet gibi orucu bozan her şeyden fecir vaktinden güneşin batışına kadar alıkoymasıdır.

Soru: Ramazan ayında oruç tutmak kimlere farzdır?

Cevap: Hasta ve yolcu olmayan, akıllı ve buluş çağına girmiş olan her Müslümana oruç tutmak farzdır. Adet görme ve lohusa olan kadınlara oruç farz değildir. Oruç tutarlarsa geçerli olmaz.

Soru: Ramazan ayının başlangıcı ve bitişi neyle sabit olur?

Cevap: Ramazan ayının başlangıcı hilalin görülmesiyle sabit olur. Gözleri gören adalet sahibi bir müslümanın görmesi ve şahitlik etmesi yeterlidir. Şayet hilal görülmeyecek olursa Şaban ayının otuz güne tamamlanmasından sonra Ramazan ayı başlamış olur. Şevval ayının hilali ise iki Müslüman adil kişi tarafından görülmesi ve şahitlik etmeleri yeterlidir.

Soru: Bir beldede hilal görülürse diğer beldelerde de oruca başlamak gerekir mi?

Cevap: Bir beldede hilal Müslümanlar tarafından görüldüğü zaman diğer beldelerde de oruca başlanması vaciptir. Her beldenin kendi hilalini görmesi gerekir şeklinde başka bir görüş de vardır. Fakat tercih edilen görüş değildir. Bir beldede Müslümanlar hangi görüşle amel ederlerse o beldedeki bütün Müslümanlara tabi olmak vacip olur. İhtilaf etmek caiz olmaz.

Soru: Gündüzün çok uzun, gecenin de çok kısa olduğu ülkelerdeki Müslümanlar nasıl oruç tutarlar?

Cevap: Gecenin ve gündüzün oruca meşakkat getirmeyecek seviyede olduğu en yakın beldenin iftar ve imsak saatlerine göre oruçlarını tutmaları vacip olur.

Soru: Müslümanların çok az bulunduğu ülkelerde bulunan Müslümanlar nasıl oruç tutarlar?

Cevap: Ramazanın başlangıcı ve bitişi hakkında kendilerine en yakın beldedeki Müslümanlara tabi olurlar.

Soru: Yarın Ramazan ise oruç tutmaya değil de oruç tutmamaya niyet eden kimse orucu sahih olur mu?

Cevap: Müslümanın her zaman hilalin görünüp görünmediğini kendi imkânları ile öğrenmeye çalışması vaciptir. Bütün imkânlarını kullanmasına rağmen hilalin görüldüğünü geceden öğrenemeyen bir kimse ertesi gün henüz bir şey yemeden Ramazan olduğunu öğrenirse gününü oruçlu olarak tamamlar ve o günü kaza etmesi gerekmez.

Soru: Oruca niyet nasıl olmalıdır?

Cevap: Farz olan Ramazan orucuna ve sonradan Ramazan ayından kazaya kalan oruçlar gibi vacip olan oruçlar için fecir (imsak) vaktinden önce niyet edilmesi vaciptir.

¹ (Buhari müslim)

Niyet, oruç tutmaya kalpten karar vermektir. Niyet dille söylenmez. Nafile oruçlar için geceden niyet etmek vacip değildir. Gündüzün herhangi bir kısmında henüz bir şey yiyip içmemişken nafile oruca niyet edilebilir.

Soru: Ramazan ayında her gece ayrı ayrı niyet etmek yerine bir Ramazan boyunca oruç tutmaya toplu niyet edilmesi geçerli olur mu?

Cevap: Ramazan ayının tamamında oruç tutmak için bir kez niyet etmek yeterli olur. Ramazan ayı içerisinde hastalık veya yolculuk sebebiyle oruca ara vermek zorunda kalınırsa tekrar yeniden oruca başlandığı zaman niyetin tekrarlanması vacip olur.

Soru: Orucun farz olduğunu inkâr edenin hükmü nedir?

Cevap: Ümmetin icması ile islam dininden çıkar mürted kâfir olur.

Farz olduğunu inkâr etmeden oruç tutmayı terk ederse dinden çıkmaz. İslam'ın hâkim olduğu bir belde yaşayorsa islam mahkemesinin hâkimi oruç tutmayanlara caydırıcı bir tazir cezası verir.

Soru: Geçerli bir özrü olmaksızın Ramazan ayında bilerek orucunu bozan kimseye ne gerekir?

Cevap: Orucu karısıyla cima yaparak bozmuşsa Allah'a tevbe etmekle birlikte kefarete olarak bir köle azad etmesi, köle azad etme imkanı bulunmadığı zaman ara vermeden peş peşe iki ay oruç tutması, oruç tutmaya bedenen gücü yetmemesi durumunda altmış fakiri bir gün bir gecelik doyurması vacip olur. Kadın kocası tarafından cimaya zorlanmamışsa aynı kefarete kadın için de geçerlidir.

Orucunu yemek içmek gibi şeylerle bozmuşsa tercih edilen görüşe göre Allah'a tevbe etmekle birlikte bir gün kaza orucu tutması vacip olur.

Soru: Ebeveynler çocuklarını oruç tutmaya zorlamalı mıdır?

Cevap: Çocuklar yedi yaşına geldiğinde eğer çocuklara oruç tutmak ağır gelmiyorsa namazı emretmek müstehap olduğu gibi orucu emretmek de müstehaptır. Böylece çocuklar küçük yaşlardan itibaren oruca alıştırılmış olur.

Soru: Oruçlu iken iğne yaptırmak orucu bozar mı?

Cevap: Yaptırılan iğne vücuda yeme içmenin sağladığı faydayı sağlarsa orucu bozar. Vitamin ve doping iğneleri bu kısımda değerlendirilir.

Tedavi amaçlı ağrı kesici veya uyuşturma (lokal anestezi) amaçlı vurulan iğneler ise orucu bozmaz.

Soru: Göz damlası kullanmak orucu bozar mı?

Cevap: Tercih edilen görüşe göre göz damlası kullanan kişi boğazında damlanın tadını hissetse bile orucu bozulmaz. İmkân dâhilinde göz damlasının imsak vaktinden önce kullanılması gerekir. Kulağa damlatılan damlanın hükmü de aynıdır.

Soru: Nefes darlığı çekenlerin kullandığı hava tüpünü kullanmak orucu bozar mı?

Cevap: Kullanılan hava tüpleri bilindiği kadarıyla iki çeşittir. Bir kısmı sıvı içeriklidir, bunlar orucu bozar. Kullanmak zorunda olan kimselerin kullandığı günün orucunu kaza etmesi vaciptir. Sıvı içeriği olmayanların kullanılması orucu bozmaz.

Soru: Abdest alırken boğaza su kaçması orucu bozar mı?

Cevap: Tercih edilen görüşe göre abdest alırken veya guslederken boğaza yanlışlıkla kaçan su orucu bozmaz.

Soru: Unutarak yiyip içen kimsenin orucu bozulur mu?

Cevap: Tercih edilen görüşe göre unuttarak yiyip içen kimsenin orucu bozulmaz. O kimseyi Allah yedirmiş veya içirmişdir.

Soru: Hamileler ve emziren kadınlar oruç tutmakta zorlanırlarsa üzerlerine ne vacip olur?

Cevap: Hamile ve emziren kadınlar kendilerine bir zarar gelmesinden endişe etmeleri halinde oruç tutmayabilirler. Sadece Ramazan ayından sonra tutamadıkları gün sayısınca kaza ederler. Fakat çocuklarına bir zarar geleceğinden endişe ederlerse tutamadıkları gün sayısınca kaza etmelerinin yanı sıra tutamadığı her gün için bir fakiri bir gün doyuracak kadar bir miktar fidye verilmesi vacip olur. Bu fidyeyi çocuğun babası öder.

Soru: Kan vermek orucu bozar mı?

Cevap: tahlil yaptırmak için az miktarda alınan kan orucu bozmaz. Fakat bağışa bulunmak için en az bir ünite kadar alınan kan orucu bozar. Kan vermek zorunda kalan bir kimse bir gün kaza orucu tutar.

Soru: Kusmak orucu bozar mı?

Cevap: Hastalık veya herhangi bir harici sebepten dolayı kusan kimsenin orucu bozulmaz. Fakat kişi bir şeyi koklamak veya bakmak gibi bir şeyle kendini kusmaya zorlar ve kusarsa orucu bozulur. Bir gün kaza orucu tutması vacip olur.

Soru: İstimna orucu bozar mı?

Cevap: İstimna yapan kimse kendi isteği ile menisini dışarı akıttığı için orucu bozulur tercih edilen görüşe göre bir gün kaza orucu tutması vaciptir.

Soru: Oruçlu iken adet gören kadın ne yapmalıdır?

Cevap: Güneş batmadan bir dakika önce bile olsa adet gören kadının tuttuğu oruç geçersiz olur yerine bir gün kaza orucu tutması vaciptir.

Soru: Ramazan ayında adetli olduğu için oruç tutmayan kadının âdeti güneş batmadan önce kesilirse ne yapar?

Cevap: Ramazan ayına hürmeten günün geri kalanını oruçluymuş gibi geçirmesi müstehaptır. Bu günün yerine de bir gün kaza etmesi vaciptir.

Soru: İmsak vakti girdiği halde henüz vakit girmemiş zannı ile yiyip içen kimsenin orucu geçerli olur mu?

Cevap: Bu konuda iki farklı görüş vardır. Tercih edilen görüşe göre karanlık veya bulut sebebiyle vakti tayin edememekten dolayı vakit girmemiş sanarak yiyip içen kimsenin orucu geçerlidir. Kaza etmesi gerekmez. Fakat orucu geçerli olmaz diyenlerin görüşüne göre bir gün kaza orucu tutması ihtiyatlı olur.

Soru: Sabah ezanı başlar başlamaz yeme içmeyi bırakmak gerekir mi?

Cevap: Ezan okuyan müezzinler vakti tayin etmek konusunda güvenilir kimseler ise ezan başladığı anda oruca başlamak vacip olur. Şayet ezan vaktinde okunmuyor veya ezan okuyanlar tam fecir vaktine riayet etmiyorlarsa fecir vaktini tayin eden güvenilir kimselere itimad edilmesi gerekir. Vakti tayin eden güvenilir kimse yoksa mümkün mertebe vaktin oruç tutanların kendileri tarafından tayin edilmesi vacip olur.

Soru: Şevval ayında tutulan altı günlük orucu Ramazan ayından kazası olan kadınlar kaza oruçlarını tamamlamadan tutabilirler mi?

Cevap: Şevval ayında tutulan altı gün oruç Ramazan ayının orucunun üzerine tutulması emredilen bir oruçtur. Bu orucun sevabına nail olmak için Ramazan ayının oruçları bitirilmiş olması gerekir. Ramazan ayından borcu olan bir kadın gücü yeterse önce Ramazan ayından kalan kaza oruçlarını sonra da altı gün şevval orucunu tutar. Her iki orucu da şevval ayında tutmaya gücü yetmezse Rasulullah (sav)'in zevcesi müminlerin annesi Aişe (rha)'nın kaza oruçlarını Şaban ayında tuttuğunu ifade eden rivayete istinaden Şevval ayının ecrini kaçırmamak için önce şevval ayının altı gün orucunu, sonra da sene'nin geri kalanında Ramazan ayından kalan oruçlarını tutabilir.

Otonom Araçlar

Burak Eryılmaz

Hatırlayanlar varsa derginin ilk yazılarında, uçan arabalardan bahsetmiştik. Bahsetmiş olduğumuz uçan arabalar günümüze geldiğimizde hala ortada yok. Bu yazımızda ise yine arabalarla ilgili ve uçan arabalar kadar ilgi çekici bir teknolojik gelişmede olan otonom araçlardan bahsedeceğiz.

Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte, ulaşım alanında gelişimler yaşanıyor. Bu gelişimlerden biri ise otonom araçlar, yani sürücüsüz araçlar. Otonom araçlar, sürücüsüz bir şekilde yol alabilen, çevresini algılayabilen ve insan müdahalesine gerek kalmadan yönlendirilip kontrol edilebilen araçlardır.

Otonom araçlar, sensörler, kameralar, radarlar ve yapay zeka teknolojileri kullanarak çevresindeki nesneleri ve yol koşullarını algılayabilen, karar verebilen ve bu kararları uygulayabilen araçlardır. Bu araçlar, sürücüsüz bir şekilde hareket edebildiği için "sürücüsüz araçlar" veya "otonom araçlar" olarak da adlandırılır. Otonom araçlar, genellikle beş ana seviyeye ayrılır:

Seviye 0 (Tam İnsan Kontrolü): Tamamen insan kontrolündedir. Günümüzde en sık gördüğümüz, hepimizin bildiği araçlar.

Seviye 1 (Yardımcı Sistemler): Direksiyon veya hız kontrolü gibi bir fonksiyon, sürücünün denetimi altında bir yardımcı sistemle desteklenir (örneğin, sürücü asistanları).

Seviye 2 (Yarı Otonom): Araç, hız ve direksiyon kontrolünü otomatik olarak yapabilir ancak sürücünün dikkatli bir şekilde müdahale etmesi gerekir.

Seviye 3 (Otonom Ama İnsan Müdahalesi Gerektirir): Araç, çoğu sürüş görevini otonom şekilde yerine getirebilir ancak belirli durumlar için insan müdahalesi gereklidir.

Seviye 4 (Tam Otonom Ama Belirli Koşullarda): Araç, belirli şartlar altında tamamen otonom olarak çalışabilir. Bu özellik yalnızca belirli çevrelerde (örneğin, şehir içi trafiği gibi) geçerlidir.

Seviye 5 (Tam Otonom): Araç, insan müdahalesine hiç gerek kalmadan her türlü yol koşulunda tamamen bağımsız olarak çalışabilir.

Günümüzde, birçok otomobil üreticisi ve teknoloji şirketi, Seviye 3 ve Seviye 4 otonom araç teknolojilerini test etmektedir. Bununla birlikte, Seviye 5 (tam otonom) araçlar henüz yaygın kullanım için hazır değildir.

Otonom araçlar, bir dizi teknolojiyi kullanarak çevresini algılar ve sürüş kararlarını bu algılar doğrultusunda verir. Bu teknolojiler arasında LIDAR (Light Detection and Ranging), radar, kamera sistemleri, ultrasonik sensörler ve GPS yer alır.

LIDAR: LIDAR, lazer ışınları göndererek çevresindeki nesnelerin mesafesini ölçen bir teknolojidir. Bu sistem, aracın etrafındaki nesnelerin haritalarını çıkarmak ve araçla bu nesneler arasındaki mesafeyi hesaplamak için kullanılır.

Radar: Radar teknolojisi, araçların etrafındaki diğer araçları ve engelleri tespit etmek için kullanılır. Özellikle düşük görüş koşullarında (yağmur, sis gibi) radardan faydalanılır.

Kamera Sistemleri: Otonom araçların görsel algılaması için kameralar kullanılır. Kameralar, trafik işaretlerini, yol çizgilerini, yaya ve diğer araçları algılar.

Ultrasonik Sensörler: Bu sensörler, kısa mesafelerdeki engelleri algılamak için kullanılır. Park etme ve yakın mesafede güvenli sürüş için kritik öneme sahiptir.

GPS ve Harita Verisi: Otonom araçlar, GPS sistemi ve önceden yüklenmiş dijital haritalar kullanarak yolları ve çevreyi sürekli olarak analiz eder. Bu sayede araçlar, yolların eğimlerini, virajları ve diğer engelleri hesaplar.

Bu teknolojilerin birleşimi, otonom araçların her türlü yol koşulunda güvenli bir şekilde hareket etmelerini sağlar. Sistemler, çevreyi sürekli olarak izler, potansiyel tehlikeleri tespit eder ve aracın hızını, yönünü ve diğer parametrelerini buna göre ayarlar.

Otonom araçların, yalnızca araç sahiplerine değil, topluma da birçok fayda sağlaması muhtemel. Bunlardan bazıları şunlar;

Trafik Kazalarının Azalması

Otonom araçlar, insan hatalarını minimize ederek trafik kazalarını önemli ölçüde azaltma potansiyeline sahiptir. Araçlar, hız sınırlarını aşmaz, alkollü ya da yorgun bir şekilde sürüş yapmazlar. Yapay zeka tabanlı karar verme süreçleri, insanların zaman zaman dikkatsizlik sonucu yaptıkları hataları önler. Bu durum, daha güvenli bir trafik ortamı yaratabilir.

Verimlilik ve Zaman Tasarrufu

Otonom araçlar, trafik yoğunluğu gibi zorlukları daha verimli bir şekilde yönetebilir. Bu araçlar, optimal rotaları hesaplayarak trafik tıkanıklıklarını azaltabilir. Tabi bunu bize haritalarda artık sağlıyor ve buna rağmen bütün yollar kalabalık olabiliyor. Ama şöyle bir artışı var yol devam ederken siz rahatça diğer işlerinizi yapabilir, dinlenebilirsiniz.

Enerji Verimliliği ve Çevre Dostu Taşıma

Otonom araçlar, daha verimli sürüş tekniklerini kullanarak enerji tüketimini azaltabilir. Örneğin, hızlanma ve frenleme sürelerini optimize ederek yakıt tasarrufu sağlarlar. Ayrıca, elektrikli otonom araçlar, fosil yakıt kullanımını azaltarak çevreye olan olumsuz etkilerini azaltabilir.

Yaşlılar ve Engelliler İçin Erişilebilirlik

Otonom araçlar, yaşlılar ve engelli bireyler için büyük bir fırsat sunar. Sürücüsüz araçlar, bu gruptaki bireylerin bağımsız bir şekilde hareket etmelerini sağlayarak ulaşımı daha erişilebilir hale getirir. Özellikle yaşlıların ve engelli kişilerin toplu taşıma kullanmalarındaki zorluklar, otonom araçlarla ortadan kaldırılabilir.

Otonom araçların hayatımıza girmesi, toplumsal ve ekonomik yapıyı önemli ölçüde etkileyebilir.

Otonom araçlar, taşımacılık ve sürücülükle ilgili birçok sektörü etkileyecektir. Taksi ve kamyon şoförleri gibi meslek gruplarının yerini, otonom araçlar alabilir (kim bilir ne zaman). Tabi bu meslekler gider yerine başka meslekler gelir orası ayrı.

Otonom araçların yaygınlaşması, altyapı, güvenlik sistemleri ve yazılımlar gibi yeni yatırımları da beraberinde getirecektir. Bu alanda çalışan teknoloji firmaları, otonom araç teknolojilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Çünkü güvenlik bu tip araçlarda her şey demektir. Güvenlik olmazsa kolayca hacklenebilir, sızılırsa içlerine erişimi sağlayan kişi dilediği gibi aracı kontrol edebilir. İhtimali bile korkunç umarım hacklenmez.

Sürücüsüz araçlar, taşıma maliyetlerini düşürme potansiyeline sahiptir. İnsan faktöründen kaynaklanan hata ve maliyetler ortadan kalkacağı için, uzun vadede ulaşım daha ucuz hale gelebilir. Tabi güvenli, yazılım güncelleştirmesiyle derken belki de tam olarak ucuz hale gelmeyebilir.

Uçan arabalar konusunda olduğu gibi bu teknoloji için de bazı sorunlar mevcut. Bu araçların kullanımı sırasında meydana gelebilecek kazalarda sorumluluğun kimde olacağı mesela. Hukuki açıdan ise, otonom araçların yaygınlaşmasıyla birlikte yeni yasaların ve düzenlemelerin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte, otonom araç üreticilerinin ve kullanıcılarının hak ve sorumluluklarını belirleyen kapsamlı bir süreç gerekebilir.

Otonom araçlar, ulaşımın daha güvenli, verimli ve erişilebilir hale gelmesini sağlayacak bir dönüşümün başlangıcını işaret ediyor. Bu süreç, yalnızca teknolojik ilerlemelerle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda toplumsal refah ve sürdürülebilirlik açısından da büyük bir değişim potansiyeline sahip. Ama bakalım bizler görür müyüz? Allahuallem.

Ayın Kitabı

RAMAZAN AZIĞI

İbrahim Gadbán

İçinde bulunduğumuz mübarek Ramazan ayının kıymetini daha iyi anlamak ve onu en güzel şekilde değerlendirmek için okunulması bir kitap. Roman boy 160 sayfa olan kitabımızın içerisindeki nasihatlere kulak verip amel edenlerden olmak ümidiyle...

İşte Bir Ramazan Daha Geldi

İşte kapımızı çalmak üzere elini uzatan bir Ramazan daha geldi... Sanki daha dün veda etmiş-tik ona. Yeni ayrılmıştık bağış dolu günlerinden. Rahmet yüklü geceleri biraz önce gitmişti sanki. İşte rahmet ve bağış dolu havasını teneffüs etme-miz için şimdi tekrar kapımızı çalıyor!

En mübarek, en kutlu, en hayırlı ay tüm bereket, mağfiret ve bağışlarıyla geliyor!.. Günahlardan arındıracak, bizi temize çıkaracak rahmet ayı geliyor. Ramazan geliyor!.. O halde durma, sevin! Mutlu ol!

Getirdiği bereket, tıpkı bir yağmur gibi, sağa-nak sağanak yağacak üstümüze. Sarmalayacak bizleri, rahmet dolu akşamları. Müjdeler bıraka-cak ihlâsla hazırlık yapan kullara. Rabbinden aldığı mağfiret sözüyle, su serpecek müminlerin günah koruyla yanmış gönüllerine... Suya düşen yavrusuna el uzatan şefkatli bir anne gibi, uzatacak elini günah bataklığında boğulmak üzere olan mü'min yüreklere. Kalpleri durulta-cak, gönülleri arıta-cak, günahları dökecek, tıpkı sonbaharda esen rüzgârlar gibi... Bereketi, hidâ-yeti ve mağfireti ile her tarafı sarmalayacak...

Ey Allah'a iman eden kul! Haydi, ne duruyorsun! Karşılāsana onu! Hazırlık yap sana teşrîfi için!

Yoksa sen de mi bu benzeri bulunmayan misafiri ağırlamaya fırsat bulamayanlardansın?

Her Ramazan ailemize karşı yaptığımız iyilik ve bağışları artırmaya çalışırız. Ama gel, bu Ramazanımız farklı olsun. Bu Ramazan'da sadece ailemize değil, bize eziyet vermiş, sıkıntısı dokunmuş veya bir sebeple küs düşmüş kimselere iyilik edelim. Kim bilir belki de onlara yapacağımız basit bir iyilik kalpleri yumuşatacak, dargınlıkları alacak ve yaşanan sıkıntıların tekrarlanmasına karşı güçlü bit set oluşturacaktır?

Her Ramazan'da oruçlu olduğumuz için(!) insanlarla, özellikle de çoluk-çocuğumuzla takışır, bazen ağız dalaşına girer. Bu Ramazanımız böyle olmasın. Bu Ramazan'da o kadar sabırlı olalım, o kadar tahammül gösterelim ki, bizi gören çocuklarımız bizdeki bu değişikli fark etsin ve bizi bu sükûnete erdiren temel şeyin “oruç” olduğunu bilsinler. Bizler ortaya koyacağımız sabrımızla bu ayda onlara mutlaka şunu dedirtmeyi becerelim: “Babam (veya annem) böyle değildi. Ramazan gelince çok farklılaştı. Bu oruç nasıl bir şey ki, onu çok güzel ve sakın bir insan haline getirdi. Keşke her zaman oruçlu olsa!”

Ya da şöyle demeyi: “Oruç, babamı çok sakın bir insan haline getirdiğine göre ben de büyüyünce oruç tutacak ve çocuklarıma tıpkı babam gibi davranacağım!”

Özellikle bu ayda onlara kızmamaya ve yaptıkları yanlışları cezalandırmamaya çalışalım ki, çocuk “Demek ki oruç böyle bir şeymiş!” desin.

Her Ramazan'da bir “Leyle-i Kadir” vardır. Onu idrak eden bin geceyi idrak etmiş gibi olur. Kim bilir belki de bu güne kadar onu hiç idrak edemedin. Ama üzülme! Gel, bu Ramazanımız farklı olsun. Onu idrak etmek, hayrını elde etmek ve kadr-u kıymetini takdir etmek için çabalayalım, gayret gösterelim. Belki de bu sayede rahmet-i Rahmân'a ve gufrân-ı Ğaffâr'a nail olacak, günahlarımızdan arınarak tertemiz bir bayrama erişeceğiz?

Allah'ım! Ramazanımızı şimdiden mübarek eyle. Ona erişmeyi, onu hakkıyla ihyâ etmeyi ve sonunda bağışlanmış olarak çıkmayı nasip et. Gafletimizi bağışla. Umursamazlığımızı ve vurdumduymazlığımızı görmezden gel. Bizleri af ve bağışınla sarmalayarak İslam'ın hâkim, şirk, küfür, zulüm ve baskıların mahkûm olduğu; mazlumların yüzlerinin yalancıkta değil, gerçekten güldüğü hakikî bayramlara eriştir. (Âmin)

